

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDEKEN:

Egy évre ..... 26 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-haebos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlatter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Vasárnap, június 2.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Szoboravatás.

A delegációk.

Egyről-másról. Irta: Vay Sándor gróf.

Választási mozgalmak.

Botrányos miniszterválság Romániában.

Aradi Nemzeti Szövetség.

Kifosztott városi pénztár.

A fogadalmi szobor.

Sikkasztás a Nemzeti Szalonban.

A főfelügyelő merénylője.

Hol van Atya báró?

A holnapi ünnepségek.

Színigazgató és hírlapíró.

Emberi csontváz az Eötvös-utcában.

Peres sütemények.

Tárca: A vallás és művészet ünnepe. Irta: Steiner József.

Regény-Csarnok: Dawson bankja. Irta: Trewmann József. Fordította: Hevessi Jenő.

Szoboravatás.

Arad, június 1.

(=) A teremtés, a megváltás és a megszentelés három személyű egy istenének új szobrot állított Arad közönsége. A kereszténység fő- és alaptana, a keresztény-katolikus hit központja, hogy az isten három személyű, hogy az osztatlan és oszthatatlan isteni lényben három személy van: Atya, Fiu és Szentlélek. A teremtés urát, a megváltás apostolát, a megszenteltetés angyalát imádjuk az Isten személyében, a ki öröktől fogva önmagától való. Őket tiszteljük a Fiu személyében, aki öröktől fogva az Atyától

született és őket tiszteljük a Szentlélekben, aki öröktől fogva az Atyától és a Fiu-tól származik.

A Szentháromság felfoghatatlan titkának lelkünkben oltárt emelünk s arra leborulva naponkint imádkozunk a Teremtőhöz, naponkint hálát adunk megváltásunkért a Megváltónak s naponkint áldjuk a Szentlelket megszentelésünkért.

A lélek oltára egy emberé: azé, aki külön-külön felállítja azt lelkében, hogy megnyugvást találjon bajaiban annak számolyánál. Az ur azonban nem egyes embereknek teremtette a világot, hanem az emberek összeségének; a Megváltó nem egyes emberekért szenvedett martiromságot, hanem mindannyiunkért, kik lélekben az ő testvérei vagyunk.

Pedig mi egyesek, akik élvezzük a teremtés örömeit, akikért szenvedett a mi vallásunk megalapítója és akik megszenteltünk, külön-külön is imádjuk a mi Szentháromságunkat, mert hiszen aki ezt nem cselekszi, az istentagadó, pogány. De amint hogy az emberiség összesége csak számszerűleg áll egyedekből, mert a hit egyesít bennünket, — úgy kell, hogy a mi lelkünk fohászkozásának is legyen szimboluma, melyben egyesülnek az individuális alanyok, kell, hogy eredménye legyen a hit áldásának, a testvérisége tápláló-anyjának, aki csak hívőket ismer, de nemet, kort, állást, pénzt, elveket, foglalkozást nem; aki csak a lelkeket különbözteti meg: a jókat és rosszakat;

amazokat magához ölelvén, emezeket eltasztván magától.

S így amint mi egy vagyunk a szeretetben és a hitben a magasság előtt, épen úgy a lelkünk összetartozandósága diktálja nekünk, szinte ösztönöz arra, hogy külsőleg is adjunk kifejezést a mi hitbeli társulásunknak, együttélésünknek olyan formán, mint ahogy egyesül az a három istenség egy személyben.

Ime itt e szobor. Felállította a hit, őrizni fogja a szeretet. Vagy prózában: felállította a balsors, a vész, őrizni fogja a jólét. Mert ősi tulajdonság, hogy a bajban, veszedelemben készségesebben társul az ember embertársával, mint a jóban. Gyarló az ember: ha ránk nem jön a mirigy-vész, meg a pusztító, undok fekete-halál, talán fel sem állítják a régi szobrot, melynek helyébe most Róna szép alkotását tették. Ha ma lépne föl közöttünk pusztító erővel a dögvész, aligha állítanának szobrot a Szentháromságnak. Elfizetnénk ezeket az orvosoknak, milliókat patikára. Pedig ma mennyivel több panacea kell a léleknek, mint kellett csak két évszázaddal is előbb, mikor Aradon felállították az azóta már elpusztult Szentháromság szobrot.

Ma rab a lélek, rab a test. Az üdvözülés kiált hozsannát azoknak, akik le tépvén magukról a modernség rabságának láncait, megszentelt fillérekkel díszes szobort emelnek annak, aki bennünket megteremtett, megváltott és megszentelt.

TÁRCA.

A vallás és művészet ünnepe.

Irta: Steiner József.

Kettős ünnepet ülünk: a vallás és művészet ünnepét. Zúgó harangok, misemondó ruhák selymes suhogása; áhitatos fohások fenyő szava ünnepel nagy ünnepet: a három egy istenség aradi székközlését és egy hatalmas sudár kő obeliszk felhőt fenyegető szép tartásával dicsőíti a művészetet. Melyik ér közelebb az istenséghez? Melyiket hallják kegyesebben? Nehéz lenne rá felelni. A szó száz és ezer ajakról kél; a szobrot csak egy ember faragta, de milliók szívvel érezte.

Milliók? Hát még mindig? Hát Herbert. Spenczer, Darwin, Renan, Kant és a többi nagy gondolkozó, kik a XIX-ik század végéig lerakták nagy szellemüknek tanulságait, mit sem változtattak a világ sorján?

Az olasz vallásos művészet virágkora azon időkre esik, mikor derűre-borura csaltak és ha kellett öltek apát, testvért, az emberek gyilkolták egymást, a szerelem, a vagyon, hatalom hajhászásában. Mikor mindig jó szolgálatot tett, ha kéznél volt egy madonna, utba állott egy templom, vagy szembe öltött egy szent szobor, hol a bűnök még melegiben lemiádkozhatók voltak.

De manapság? A mai világ aethikai és aethetikai rendjében más erők vették át a szerep-

lést; az ember világfelfogása és a természethez való viszonya megváltozott, de az maradt az örök istenséghez való ragaszkodása és csak ezen ragaszkodás, ez a magasabb lelki szükséglet megnyilatkozása más ma, mint volt akkor, haldan. Ma már a vallásos művészetnek is inkább az aethikai oldaláról kell megkönyörkeznie az embert, hogy az aethikai érzelmeit hatalmába kerítse.

És erre a feladatra keresve sem találhattunk volna jobb embert mint Rónát, az aradi Szentháromság szobor megalkotóját.

Elnéztem, amint szemével végig siklott a 14 méter magas obeliszk minden porczikáján, s bizonyos gyönyörűséggel hallgattam, amint mondá, hogy úgy érzi, megcsinálta amit akart: az idealisan realizat: a költői igazat

Ezt pedig ne méltóztassanak szójátéknak venni. Mert Róna mindig az a költő volt, a ki a valóságot regélte. Csak hatalmas szép Eugeniuszára utalok, mely most a királyi palota előtt üli meg délczege paripáját. Mily festői szép tartás és mégis mily igaz, mily egészséges realizmus! Ez az elv vezette jelen nehéz themájában is.

Eltért a szokott sablontól és az istenséget nem állította magas köpiadesztálra, mely rendszeren csak alulról enged látni az arcot és a mellett, hogy a részletek — a nagy magasság miatt — a szemlélőre nézve elvesznek, a test arányait nyomja nagy tömegével; nem állította be hatásos szinpadit aktnak a nazarethi fia Istent; hanem közel férközött a közönségéhez.

az ő hangján szólott, az ő szavával. Kellemesen konstataljuk, hogy a pályazati kis minta építészeti részletein előnyösen változtatott a művész és a neki segédkező Kann Gyula építész szakavatott keze. Az akkori talapzat vasok tömörsége karcsubb, formásabb alakot nyert; a tulerős consolok helyét is erőteljes fogor foglalta el, mely fölött karcsuan sudarasodik a fehér, bágyi mészkőből készült kő-obeliszk. A művész érezte, hogy ellensúlyoznia kell az utca kövezet profanságát valamivel és a talapzat három lépcsőjét egy 60 cm. magas pázsitos halomra tervezte. Az obeliszk csucsán szintén előnyös változás történt, a mennyiben a tervezett, a levegőben kissé vízfejű hatású váza beljebb egyszerűbb, de nemesebb megoldást talált a gombvégződésben, a melybe szurt aureolás keresztből röppen elé a galambképében ábrázolt Szentlélek. Nos, hogy őszinték legyünk, ez az utóbbi dolog nem teljesen elégit ki bennünket; lehet, hogy az állványok hatnak még zavarólag, de úgy tűnik fel, mintha itt kissé a sablonba esett volna az, ki soha sem járt taposott ösvényen. És talán éppen azért tűnik fel oly nagyon. Ha jól emlékszünk, az eredeti kis mintán a szentlélek eredetibb és talán jobb elhelyezései volt. Mivel új és erősen fénylik az aranyra galvanizált kereszt és szentlélek, kissé kicsinynek látszik, azonban azt hisszük, hogy ezen az optikai csalódáson segít majd egy-két jó eső.

Mind ezt pedig azért mondjuk egyszerre el hogy most már zavartalanul beszélhessünk ma,

A delegációk.

(Bizottsági ülésok.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Bécs, június 1.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottságnak ma két albizottsága folytatta tanácskozásait.

A magyar delegáció zárszámadási albizottsága ma délelőtt 10 órakor gróf *Keglevich István* elnöklété alatt ülést tartott. Jelen voltak a közös kormány részéről: *Krieghammer* báró közös hadügyminiszter, *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter, *Plener* a közös legfőbb számszék elnöke, *Spain* báró tengerészeti parancsnok, továbbá *Szentgyörgyi és Szécsen* gróf osztályfőnökök; a magyar kormány részéről: *Széll Kálmán* miniszterelnök és *Széchenyi Gyula* gróf ő felsége személye körüli miniszter.

A zárszámadások.

Miklós Odön előadó a zárszámadási bizottság részéről előterjeszti úgy az általános, mint a részletes jelentést. Az albizottság által elfogadott jelentésből különösen kiemelendő, hogy az 1899. évi pénzügyi kezelés összesen 180,320 frtnyi tényleges többkiadást mutat. — Ezen jelentések kapcsán különösen kiterjeszkedett előadó arra, hogy a jelen zárszámadással ér véget azon póthitelek leszámolása, a melyek a közös kormánynak 1897. és 1898-ban összesen 37.6 millió frtban állapították meg.

Előadja ezután, hogy mint a hadügyi zárszámadások előadójának alkalma volt részletes betekintést nyerni a póthitelek felhasználása tekintetében a legfőbb számszék által nyilvánított hitelkimutatásokba és arról győződött meg, hogy a hadügyi kormány ezen póthitelek tényleg olyan célokra fordította, a melyek maradandó értékeket képviselnek, és hogy ezek a monarchia védképességét állandóan szolgálják hivatottak.

Ezen általános jelentés előterjesztése előtt *Mohay Sándor* előadó a külügyminiszterium, *Thorockay Miklós* a tengerészeti és *Szerb György* a közös pénzügyminiszterium zárszámadásait terjesztették elő.

Élénkebb vita csakis a tengerészeti vezetőség részéről előterjesztett zárszámadás körül volt, melynél azonban szintén örvendetes csökkenést mutat az azelelti években jelentkezett többkiadás.

A négyes albizottság.

A magyar delegáció négyes egyesült albizottsága ma délelőtt 11 órakor *Szilágyi Dezső* elnöklété alatt ülést tartott, a melyen a megszállott területeken lévő parancsnokságok, had-

csapatok és intézetek rendkívüli szükségleteit tárgyalták.

Jelen voltak a közös kormány részéről: *Kállay Béni* közös pénzügyminiszter, *Krieghammer Odön* közös hadügyminiszter és a szakelőadók; a magyar kormány részéről: *Széll Kálmán* miniszterelnök és *Széchenyi Gyula* gróf ő felsége személye körüli miniszter.

Szilágyi Dezső elnök az ülést megnyitja.

Münnich Aurél előadó előadja, hogy az összes rendkívüli szükséglet (7,747,000 korona) összesen 65,000 koronával több, mint az előző évben. A költségvetés alapjául szolgáló létszám mindössze két havidíjassal és két altisztal és katonával kevesbedett.

A közös pénzügyminiszter ezuttal is rendelkezésre bocsátotta az országos bizottságnak Bosznia és Hercegovina közigazgatásának költségvetését, a melyből azon örvendetes eredmény tapasztalható, hogy nemcsak Bosznia és Hercegovina közigazgatási költségei nyerne az ottani bevételekből teljes fedezetet, hanem ezuttal a költségvetésben még többlet is mutatkozik és hogy a megszállott tartományok közigazgatási, közgazdasági és kulturális viszonyai fokozatos haladást tüntetnek föl.

Kéri mindezek alapján előadó az albizottságot, hogy ezen rendkívüli szükséglet-előirányzatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául fogadja el és hozza javaslatba az országos bizottságnak, hogy a Bosznia és Hercegovina kormányzatával megbízott *Kállay Béni* közös pénzügyminiszternek határozatilag elismerését fejezi ki.

Az albizottság az előadó javaslatához egész terjedelmében észrevételei nélkül hozzájárul és a részletes tárgyalás folyamán az egyes címeket

Münnich Aurél előadó; a II. címet természetbeni ellátás és legénységi közúkezés, valamint a VII. címet (ruházat és ágyneműek).

Miklós Odön, mint az élelmezési szűkebb albizottság előadójának indokolása és ismertetése alapján észrevétel nélkül megszavazza.

TÁVIRATOK.

Az osztrák képviselőházból.

Bécs, június 1. A képviselőház ma a beérkezett irományok felolvasása után rögtön áttért a napirendre. A beruházási törvényjavaslatot mind a három olvasásban helyesléssel elfogadták. A napirend második pontjánál, a víziutakról szóló törvényjavaslat harmadik olvasásánál *Lemich* névszerinti szavazást indítványozott. Az indítványt elfogadták és a törvényjavaslatot 198 szavazattal 146 ellenében megszavazták. Azután áttértek a napirend

mutat. Palástja messze leng tőle és festőien csapódik az obeliszk baloldalára. Az egész csoportot festői, anélkül, hogy színvadás volna, realis és igaz anélkül, hogy idealismusunkat rontaná.

És a ki anatómiát akar, az nézze meg a két testet egymás mellett. Diszkrétan és mégis első pillanatra szembeszökőleg, valóan és mégis idealisálva áll ott, az-az inkább lebeg a két alak: egy ifju és egy öreg testü ember. Mindkettő szikár, csontos, de az egyik testet az apostoli visszavonultság, a másikat az aggság tette azzá. De nem is birna el több földieségét az az átszellemült Krisztus-arc, mely maga a hit, maga a fiui szeretet megtestesülése. Most még bánt egy kissé a sok vibrálás, a sok fény és reflex az új öntvényen, de mivel a művész bölcs előrelátással nem praeparált savakkal, és a pillanatnyi hatás kedvéért nem csinált mesterséges patinát művére: reméljük, hogy nem sok idő múlva nyugodtabb, és kellemesebb élvezettel gyönyörködhetünk benne.

A gyönyörűséget illetőleg előre sajnáljuk a holnapra egybeseregletteket, kik a szobrot a köréje vont sátrak mián egyáltalában nem fogják élvezhetni. Ugyan kérem mikor lesz már az, hogy ilyen kérdésekben a művész véleményét fogadják el legautentikusabbnak és nem a tekintélyek laikus izléstelenségét?

Talán mikor a magyar szentháromságot a szabadság, egyenlőség és testvériség szobrot leplezzük le.

harmadik pontjára, az 1901. végéig szóló költségvetési provisorium második olvasására. *Kathrein* előadó után *Wolf* beszélt a javaslat ellen.

A kínai kártérítés.

London, jun. 1. A *Times*-nak jelentik New-Yorkból tegnapi kelettel: Washingtonból jelentik, hogy a hatalmasságok megállapodása a kínai kártérítés dolgában végleges. Amerikának a kártérítési összeg leszállítására és kedvezőbb fizetési feltételek megállapítására irányuló minden fáradozása hiábavaló volt. A meg egyezés eredménye az idevaló köröknek nem tetszik.

Délafrikai dolgok.

Fokváros, jun. 1. Fokföld középső területeiben egy petíciót terjesztenek aláírás végett, a melyben azt kérik, hogy a mostani felelős kormányt boesássák el és a dél-afrikai dolgok rendezését a birodalmi kormány vegye kezébe. A petíciót sok hollandus is aláírta.

Egyről-másról.

(Ünnepek után. — Az ifjusági tornaverseny. — Két halottól. — A színházak köréből. — Megnyiták az uszodák.)

Az Aradi Közlöny számára írta:

Vay Sándor gróf.

Budapest, június 1.

A pünkösdi ünnepek is elmúltak, az idén minden katasztrófa nélkül. Szinte könnyebben lélezkik föl a közönség, a mely már-már kezd babonás félelemmel lenni a piros pünkösöd iránt. Vér tapadt ehhez az ünnephez, évek előtt a gödöllői vasuti szerencsétlenség, tavaly meg a hűvösvölgyi katasztrófával. Az idén azonban, az ünnep első napi kirándulásokat elmosott záport leszámítva, semmi nagyobb baj nem történt. Szinte ragyogott a főváros, meg környéke a sok szebbnél-szebb női arcok, női toillettektől. Minden helynek jutott kiránduló. A kényesebbek a Margitsziget zsongó tölgyei alatt sétáltak, meg a városligetet foglalták le. A nép *Wurstli Prátort*, az elegancia a *Stefánia-utat*, a hol igen élénk volt a kocsikorzó.

Oriási közönsége volt az ifjusági tornaversenynek. Magyarország jövő nemzedéke mutatta itt be ügyességét, a melyet a népszerű kitünő ressort-miniszter, *Wlassics Gyula* is végig nézett. A *jövő Magyarország* meg is éljenezte lelkesen a mizstert, a ki szemmel láthatólag gyönyörködött a pompás fiukban.

A pünkösdi ünnepek különben gyászt is hoztak a magyar irodalom- és művészetre. Az irodalom halottja *Wohl Janka*, a szépművészeteké *Eördög-Abrányi Lajos*, a magyar nemes uri körök kedvenc arcképfestője.

Abrányi Lajos a szabolcsmegyei órségi lászlófalvi és mikföldi *Eördög* családból származott, a mely a mult század harmincas éveiben még egyik dynasta családja volt Szabolcsnak. A familiájában közös genie, neki az ecsetet adta kezébe. Mint *urfi* passzióból kezdte, később kenyerét kereste, mint festő. Szép tehetsége lakozott a tevékeny testben, de az élet prózája, a gond, nyomoruság, nála sem engedte meg, hogy művészi ambiciójának éljen. Utóbbi 10—15 év alatt többnyire arcképeket festett, de mint arcképfestő, egyike volt a legjelesebbeknek. Különösen élethűség jellemezte képeit, s ő festette tudvalevőleg a legjobb Deák Ferenc képet, a melyet eddig a haza bölcsétől birunk.

Abrányi Lajos nem volt a *klikkek* embere. Urnak született, ur volt a nehéz, küzdelmes

gáról a földogrol: az atyaisten és fiuisten alakjáról.

Hát kérem, itt igazán szabad keze van a művésznek. Képelete átveszi az érzést, mit szive tolmácsol és az agy józan ítélete meghatároz. A hány szív, annyi féle érzés, a hány agy, annyi meghatározás. Csak képekről és másolatokról ismerem *Michel Angelo Mózes* szobrát, de láttam a berlini muzeumban keresztelő *Szent-Jánosát*. Nos! Ez a titán, ez a minden geniek extraktuma el tudta feledni azt a muskalaturát, a mit pld. a *Fürdőző katonákban*, vagy akár *Mózesben* reprodukált és *Szt.-Jánost* az asketikus keresztény szentet a lélek izmossága a hitüozgóság nyugodt öntudata által eleveníti meg előttünk.

Róma is lemondott a hatásvadászatról. sőt óvatosan kerüli azt. Négy kövér puttótól körülrajzott földgömbön; mely igen jó átmenetet ad a szobor talapzatától a szoborcsoporthoz — nyugszik az atyaisten ülő alakja. Bal kezében jogarát szoritja, jobb kezét parancsolólag terjeszti maga elé. Nem izmos, sokaknak talán túl sovány, asketikus test, de a szemekben lélek van, valami földöntuli hatalmas erő, melyet delejességnek, villamosságának, napnak, fénynek, szóval természeti erőnek nevezünk mi a tanulmányoktól megmételeyezettek és jószágos. önző, felsőbb hatalomnak azok a boldogok, kik hisznek, „a kiké a mennyeknek országá.”

Mellette áll a Megváltó; bal kezében a szent jelvényt tartva erősen, jobbával kebelére

napokban is, a ki nem tud protekció, segítség nélkül lótni-futni, stréberkedni. Mosolyogva türte a sors csapásait és csaklegintimebb környezetet tudta, ez a gyöngye szervezetű ember milyen emberfeletti erőt fejt ki, hogy családjának a szükös mindennapi előteremtse. Utolsó nagy betegségében egy előkelő magyar ur támogatta. Egy magyar ur azokból a régi nemes urakból a kik noblesse obligé-nek tartják literatort, festőt segélyezni. Nem írom ki a nevét, nehogy a többi piruljon s nem azért sem, mert ez a kiváló gentlemann azt tartja, elég, ha a tömeg a *lovait ismeri*. Ő hidegen begombolkozik minden nyilvános dicséret előtt s formaliter haragszik, ha pazar kézzel osztogatott jótéteményeiről emlékeznek.

Az irodalom halottja Wohl Janka. Nem annyira ironó volt, mint inkább lelkesedett az irodalom és minden szép iránt. Ő tartotta az első igazi irodalmi szalonot Budapesten s fele életét az a törekvés vezérelte, hogy a szellem, név- és pénz-arisztokracia egy körré olvadjon. Részben érte ezt csak el, de már törekvése is dicséretes s utána aligha akad, a ki e meddő törekvésnek a zászlaját még annyi lelkesedéssel fölemelje.

A közzínházak kapui nemsokára bezárnak. A Vigszínházban zsufolt nézőtér előtt játszottak az *angolok*, a kik két előadással meg is toldották vendégszereplésüket.

A Népszínházban a „Kölcsönkért völegény“-t adják nagy tetszés mellett. A siker oroszlanrésze *Hegyí Arankáé*, a ki a Rose Rigaud szerepében növelte babárait. Az évadot a „Milliók a hó alatt“ című látványossággal fogják bezárni.

Végül megemlítjük még a városligeti szinkörben *Feld papa* jubileumát. A fővárosi színházak legkitünőbb erői vettek benne részt — és a derék direktor temérdek ovációban részesült.

Egyebekben pedig megnyiták az uszodák és az uborka-évad vetégeti előre árnyékát a nyári álomra készülő fővárosra.

Választási mozgalmak.

(Pártszervezkedés Békésmegyében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Gyula, június 1.

Az alkotmányos küzdelmek előestéjén folynak a pártszervezkedések, lankadatlan eréllyel és buzgalommal. Békésmegyében ma már valamennyi kerület megmozdult s több helyütt a jelölések is megtörténnek. A legutóbb lefolyt mozgalmakról a következőknek számolok be az *Aradi Közlöny*-nek:

Gyulán a múlt héten lenn járt *Bartha Miklós* s párthiveivel „bizalmas iellegű“ értekezletet tartott. Mindamellott választottak elnököt és pedig a párt elnöke *K. Schriffert József* lett, jegyzője *Gulyás János*. Az értekezleten állítólag felszólították *Barthát*, hogy lépjen be a *Kossuth*-pártba, mit ő meg is ígért. Elhatározták továbbá, hogy *Bartha Miklós* holnap délután beszámoló beszédet tart, melyben egyszersmind részletes programot fog adni „jövő politikai magatartásáról.“

Pünkösöd másodnapján a *Kossuth*-párt intéző-bizottsága konferenciázott s ez alkalommal körülbelül az ment határozatba, hogy a *Kossuth* párt nem fogja támogatni *Bartha* jelöltségét, még abban az esetben sem, ha tényleg csatlakozik a *Kossuth* *Ferenc* vezetése alatt álló párthoz.

A *Kossuth*-pártiak jelölő gyűlése június 16-án lesz, melyre a központ *Dienes Márton* országgyűlési képviselőt, az „Egyetértés“ fele-

lős szerkesztőjét és *Ráth* *Endre* párttitkárt küldi le.

A szabadelvűpárt bár teljesen szervezve van, hivatalosan még nem adott életjelt magáról. Annyi bizonyos, hogy *Lukács György* fellépését az egész pártban osztatlan lelkesedéssel fogadják.

Csabán és *Gyomán* teljes szélesend uralkodik. A két kerületben nem lesz harc.

Annál nagyobb hévvel dolgoznak a pártok *Békésen*, hol az egyik jelölt, *Kecskeméti* *Ferenc*, pünkösöd másodnapján tartotta programbeszédét nagyszámu közönség jelenlétében.

Kecskeméti programbeszédében a *Kossuth*-párt hívének vallotta magát.

A *Vince* *Ödön* visszalépéséről elterjesztett hírek, mint értesülök, nem felelnek meg a valóságnak. *Vince* pártja napról-napra erősödik s nem lehetetlen, hogy a választási nagy küzdelemből az ő zászlaja fog győztesen kikerülni.

Oroszázán a szabadelvű párt legutóbb abban állapodott meg, hogy *Thék* *Endre* budapesti nagyiparost kéri fel a jelöltség elfogadására. E célból holnap a pártnak egy több tagból álló küldöttsége fog tisztelegni *Thék* *Endrénél* Budapesten. A függetlenségi párt jelöltje *Veres* *József* ev. lelkész, ki a kerületet már képviselte.

Szarvason a szabadelvű párt részéről dr. *Krcsmarik* *János* főszolgabíró jelöltsége elhatározott dolog s megválasztatása, tekintve nagy népszerűségét, csaknem bizonyos.

Botrányos miniszterválság Romániában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A román miniszterválság, melyről a minap már írtunk, — mint Bukarestből táviratozzák — ma kiterjedt az egész *Sturdza*-kabinetre. A kormány bukásáról még nincs egyelőre szó, de a kabinet rekonstrukciója közvetben küszöbön áll.

Stoicescu igazságügyminiszter ugyanis közlé tette a „*Vointia Natianala*“ című félhivatalos lapban azt az átiratot, a melyet a *Collaroféle* hagyaték rendezése ügyében a bírakat befolyásolni óhajtó *Sturdza* miniszterelnökhöz intézett. *Stoicescu* jóhiszeműleg akarta magát igazolni az ország közvéleménye előtt. Az átirat közzététele azonban mód felett megharagította *Sturdzát*, a ki *Stoicescut* magához kéréte tegnap és eljárásáért erős kifejezésekkel bírálta. *Stoicescu* bejelentette lemondását és eltávozott. *Sturdza* *Ferekide* kamarai elnök előtt *Stoicescut* *csavargónak* és *orgazdának* nevezte, mert az igazságügyminiszter állítólag egy országosan körözött rokonát saját lakásán rejtette el a rendőrség elől.

E páratlan skandalum után *Sturdza* tanácskozássra hívta össze a kabinet tagjait és a minisztertanácsban *Stoicescut* valósággal inzultálta. A kabinet egyes tagjai *Stoicescu* védelmére keltek a miniszterelnök jogtalan és hatalmaskodó fellépésével szemben.

A miniszterek e magatartása nagyon elkeserítette *Sturdzát*, a ki suttymban tudtára adta *Aurelián* belügyminiszternek, hogy *szolgálataira már nem reflektál*.

Ferekide *Sturdza* biztatására mindenféle intrikákkal igyekszik *Aurelián*ut nevétségessé tenni s különösen kigunyolja a belügyminiszter törvényjavaslatait. *Ferekide* minden áron belügyminiszter akar lenni, mert a kamarai elnökség igen keveset jövedelmez. *Ferekide* volt már egyszer belügyminiszter, de állásától meg-

kellett válnia, mert tulságos nagy kitartással használta fel az ország rendelkezési alapjait.

A miniszterválság terjedéséhez hozzájárulnak intrikákkal *Lascar* *Vasili*, *Porumbaru* *Emil* és *Sandrea* képviselők és szenátorok, a kik szintén miniszterségre pályáznak s a kiknek *Sturdza* mindent megígért, csak hogy *Stoicescut* távolítsák el a kabinetből.

A kilátásba helyezett miniszteri tárcákért valóságos küzdelem fejlődött ki a liberális párt tagjai és a drapelisták között. *Take* *Gyani*, *Stelián* *Toma*, *Djuvara* *Alexandru* és *Trandafir* nagyon agítálnak *Sturdza* ellen, mert az nem akar reájuk hallgatni. *Bratianu* *Jonel* azonban az ő titkos ellenzékével minden áron a drapelisták ellen tör s különösen *Lascar* *Vasili* érvényesülését igyekszik megakadályozni.

Ezek a kavargások fényes bizonyosságot tesznek arról, hogy a minap kormányra került liberális párt kebelében a *fegyelem* és *összetartás felbomlott*.

A konzervatívek már ezekből a jelekből kezdenek kombinálni és reménykedni. A *Sturdza*—*Stoicescu* skandalum hasonlít ahhoz a botrányhoz, a mely ezelőtt három évvel *Fleva* bukását idézte elő. A hatalmas demagóg ugyanis *Jepurescu* egy interpellációja miatt összeveszt *Sturdzával* s megalkotta a disszidens liberálisok pártját, a melynek élén bevonult a konzervatív párba s fölmivelésügyi miniszter lett.

A mostani válság igen súlyos következményekkel járhat úgy Romániára, mint a liberális pártra.

Kifosztott városi pénztár.

(A szabadkai sikkasztás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Az *Aradi Közlöny* mai számában meg volt írva, hogy *Osztrogonác* *János* szabadkai városi hivatalnok nyomtalanul eltűnt és az eltűnéssel kapcsolatban nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. Az eseterészleteiről szabadkai tudósítónk ma a következőket jelenti:

A múlt év zárószámadásait készítik most a számviteli osztályban. A főkönyvek, naplók, pénztárkönyvek, nyugták, szóval az összes számadások ott fekszenek a számvizsgálók előtt, amelyből összeállítják a zárószámadás adatait. Az egyik számvizsgáló, amint a nyugtákat és könyveket összehasonlította, meglepő dolognak jött a nyomára. Ugyanazon bevételi tételnél a nyugta kevesebb összegről szólt, mint a könyvekben feltüntetett bevételi összeg. Kutatott tovább és rövid időközben öt-hat ilyen esetet talált. Természetesen azonnal jelentést tett a polgármesternek, aki elrendelte a legszigorubb vizsgálatot.

A vizsgálat elősorban a tettes megállapítására irányul.

A számviteli osztályban *Osztrogonác* állította ki a fizető feleknek a nyugtákat és a házipénztárnak szóló ellen-nyugtákat. Mikor a felek fizetni jöttek, megkérdezte, hogy mennyit fizetnek, kiállította a nyugtát és ha száz, vagy kétszáz koronán felüli összeg volt a fizetés, csak a száz vagy kétszázon felüli összeget írta a nyugtába és ellennyugtába. Kiválasztotta a legalkalmasabb időt, mikor sokan voltak a pénztárnál, elkérte a pénzt a felektől, hogy majd ő lefizeti és a nyugtát átadja.

A mit sem sejtő felek gyanútlanul átadták a pénzt és *Osztrogonác* bevitte a házipénztárba, lefizette a nyugtán és ellennyugtán kitüntetett összeget, a házipénztárnok és ellenőr aláírták, a nyugtát visszaadták neki, az ellen-nyugtát pedig visszatartották. Mikor minden rendben volt, *Osztrogonác* a félnek szóló nyug-

tát meghamisította akként, hogy a nyugtán kitüntetett összeg elé odairta az „1” vagy „2” számot aszerint, aminő összeget a felek neki átadtak és ezt a hamis nyugtát átadta a feleknek, kik elkönnyvelés végett az illető osztálynak bemutatták, ahol természetesen a nagyobb összeget könyvelték el. A pénzt Osztrogonác zsebre végtá. Így ment ez zavartalanul körülbelül egy évig.

Hogy mennyi a hiányzó összeg, az még nincs megállapítva, most hallgatják ki a feleket és máris kitűnt, hogy a hiány körülbelül 1200 koronát tesz ki. Most van folyamatban még husz-harminc félnek a kihallgatása, úgy, hogy a hiányzó összeget még megközelítőleg sem lehet megállapítani.

Mikor Osztrogonác megérezte a veszedelmet, eltávozott Szabadkáról. Néhány nap előtt levelet írt Eszékéről a polgármesternek, amelyben beismerte bűnét és ígérte, hogy mindent megtérít, csak ne jelentsék föl. A polgármester azonban másképp intézkedett. Biztosítási végrehajtást kért Osztrogonácnak örökségi jutalékára, úgy, hogy ilyenformán a kár megtérült, de ha nem is térülne meg, a feleknek kell majd újból megfizetni, mert hiszékenységük folytán keletkezett a kár.

MULATSÁGOK.

(=) **A realisták jünialisa.** Junius 5-én, szerdán, nagy napjuk lesz a realistáknak ha fent az egekben is úgy akarják. E napon tartják meg a családi nagyerdőben, ez idei nyári mulatságukat. A realisták majálisának régi jó hírneve van. Kedélyesség és siker tekintetében páriját kell keresni. Így lesz az idén is, gondoskodik erről az ügybuzgó rendezőség. A tánckört az est beálltával lámpionokkal fogják kivilágítani s így a tánc, ha kivilágos kivirradtig nem is, de éjfélig biztosan a legjobb hangulatban eltart. A meghívók szétküldését már megkezdték. A multság iránt nemcsak a babaarcu bakfisek, hanem a felnőtt kisasszonyok között is nagy az érdeklődés. A délelőtől játékkal fogják tölteni s a közös ebéd elfogyasztása után kezdetét veszi a tánc, melyhez a muzsikát két zenekar is fogja szolgáltatni.

(=) **A Nemzeti Szövetség ünnepéiye.** Az aradi Nemzeti szövetség igazgatósága mai ülésén *Deutsch Bernát* indítványára elhatározta, hogy *augusztus 20-án*, Szent István napján a városligetben népiünnepélyt és táncmulatságot rendez. Ez alkalommal fogják ötszáz darab 1 koronás részjeggyel a szövetség tulajdonába lévő festményeket is kisorsolni.

(=) **A liget nagy napja.** Egy hét múlva, *junius hó 9-én* délután lesz az *Aradi Kereskedők Körének* nagy buzgalommal, az új eszmék és ötletek gondos összehalmozásával készülő tavaszi ünnepe a városligetben. A nagyszabású multság minden egyes csoportjának rendezésén külön bizottság szorgoskodik, az egészet pedig száz tagu nagy rendező bizottság rendezi, amely szombat este, a kör nagytermében tartott ülést *Tedeschi Viktor*, a kör elnöke, lelkesítő, magvas beszédben szölt a rendezőséghez, figyelmeztetve annak tagjait a kör jótékony céljaira, amelyek javára a tavaszi ünnepet rendezi, továbbá arra, hogy a kör, amely eddig csak sikerekkel állt a közönség előtt, mivel tartozik önmagának. Végül felhívta valamennyiüket, hogy a tavaszi ünnep, valamint az esti multság minél nagyobb sikere érdekében minden tőlük telhetőt kövessenek el. Ifj. *Sztojka János*, a vigalmi bizottság elnöke néhány szép szóval buzdította a jelenvölgakat, azután ismertették a tavaszi ünnep tervét, amelyről most már a falragaszok tájékoztatják a közönséget. Az este tartandó zártkörű táncvigalomra a meghívók már szétküldték: akik még meghívóra igényt tartanak, sziveskedjenek a kör titkári hivatalában a címetek bejelenteni.

(=) **Asztaltársasági multság.** A második kerületi jótékony célú fillér-asztaltársaság nyári multságát rendező bizottsága felkéri a fendezőket, hogy f. é. június hó 2-án d. u. 3 órakor a Knapp féle helyiségben jelenjenek meg.

Aradi Nemzeti Szövetség.

(Igazgatósági gyűlés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

A Nemzeti Szövetség aradi igazgatósága ma este *Institoris Kálmán* városi főjegyző elnöklése alatt ülést tartott a Millennium-vendéglő külön termében.

Az igazgatósági ülés egyik legérdekesebb tárgyát képezte azon indítvány, melylyel az elnökség az e hóban tartandó közgyűlés elé járul, s amely azt célozza, hogy *Munkácsy Mihály*, a hallhatatlan emlékű magyar festőművész Aradon való tartózkodásának emlékét a szövetség örökítse meg. Az erre vonatkozó indítványt lapunk mai számában már ismertettük, a mai ülés lefolyásáról pedig, amelyen e tárgyban is határozatot hoztak, tudósítónk az alábbiakban számol be:

(A szövetség ügyei.)

Az aradi Nemzeti Szövetség igazgatóságának mai esti ülését *Institoris Kálmán* főjegyző, az aradi Nemzeti Szövetség elnöke, nyitotta meg. Üdvözölte a megjelent igazgatósági tagokat s okát adta annak, hogy az igazgatóság két év óta miért nem tarthatott ülést. Mielőtt azonban a napirend tárgyalását megkezdenék, kötelességének tartja megemlékezni a szövetségnek időközben elhunyt tagjairól.

Ezek között első sorban *Varjassy József*ről szól, kinek elhunytával nagy veszteség érte a szövetséget, melynek törekvéseit az elhunyt odaadó lelkesedéssel támogatta.

Inkei Emil a második halottja a szövetségnek, ki szintén egyike volt azoknak, kik a szövetség ügyeit testtel-lelélekkel istápolták.

Nagy veszteség érte a szövetséget *Szendrey Endre* elhunytával, ki mint pénztári ellenőr nagy feladattal járó teendőit páratlan lelkiismeretességgel végezte. Indítványozza, hogy mindhármuk elhunyt felett érzett részvétüknek jegyzőkönyvileg adjon az igazgatóság kifejezést. Az indítványt a gyűlést egyhangulag elfogadta.

Attértek ezután a napirend letárgyalására. Tudomásul vette az ülés, hogy a szövetség tiszta vagyona 2513 korona 62 fillér, amely összeg a múlt évhez képes 158 korona vagyonszaporulatot jelent.

Kara Győző és *Lejtényi Sándor* gimnáziumi tanároknak az aradi iparos ifjak önképző és szakegyletében tartott tizenhárom szak-előadásban való működésükért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Az ülés nagy felismeréssel nyilatkozott a két tanár munkálkodásáról, melylyel valóságos kultur-missziót teljesítettek.

(A hazai ipar pártolása.)

Hosszas beható vitatkozás volt a tárgysorozat ötödik pontjánál, mely a hazai ipar pártolására vonatkozik. *Sztojka József*, a szövetség aradi titkára egy indítványt terjesztett az igazgatóság elé a hazai ipar támogatásáról, melynek érdemi része így hangzik:

Mondja ki a „Nemzeti Szövetség” általánosságban, hogy a társadalmi uton minden lehető elkövet arra nézve, hogy a hazai közönséget a külföldivel versenyképes hazai iparcikkek és termékek vásárlására megnyerje.

E végből, megkeresi első sorban a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy az erre hivatott állami és ipari tényezőktől adatokat szerezzenek és szolgáltatassanak egy a hazai iparcikkek és termékek forrásait és beszerzési feltételeit feltűntető lajstrom összeállít-

tására — esetleg ha már ilyen megjelent volna — a nagy közönség minden rétegében a legszélesebb arányokban leendő terjesztés végett.

Allandó és nyílt helyiséget bérel és tart fenn, szükséghez képest mind azon városokban, a hol a szövetség megalakult, a melyben szemlélfelhető alakban összegyűjti és kiállítja az ár, előállítási hely, termelő képesség, esetleg a fizetési feltételek feltűntetésével mindazon hazai versenyképes ipartermékeket, a melyek a cél érdekében eredménytel forgalomba hozhatók. Tekintettel azonban arra, hogy egy ilyen állandó, mondhatni kiállítási jeleggel bíró mintagyűjtemény szervezése és fentartása nagyobb és állandó anyagi áldozatokat kíván, indítványozom, hogy központi igazgatóságunk utján keressük meg a nagym. m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumot, hogy ezen cél kerestűlvtelében a szövetség ez irányu működését anyagilag legalább részben támogassa. Mondja ki továbbá a szövetség, hogy a fejleményekhez képest esetleg a kormány hozzájárulásával ezen iparcikkekéből évente nagyobb szabású vándorkiállítás megtartása végett tesz lépéseket.

Hívja fel a szövetség központi igazgatósága utján a hazai kereskedelmi és iparostályt arra, hogy raktáron tartott és előállítani képes hazai áru-termekeit úgy a központba, mint a vidéki szövetségek igazgatóságaihoz bejelentse, ezzel szemben mondja ki az igazgatóság, hogy szövetségi közlönyeiben, egyéb hivatalos kiadmányaiban, nyomtatványain, borítékjainak hátlapjain mindazon — és mindenkor — a helyi kereskedőket és iparosokat a kik hazai gyártmányu ipartermékeket árulnak és előállítanak a nagy közönségnek ajánlani fogja.

Keresse meg a szövetség igazgatósága úgy az összes, valamint Arad város és Arad-megye törvényhatóságát, hogy összes háztartási és irodai kellékeit, kizárólag hazai termelőktől, iparosoktól és ipartelepekből szerezzze be. Ugyancsak intézzen hasonló szellemű megkeresést a szövetség a valamennyi állami főgymnázium, reáliskola és tanítóképezde igazgatóihoz, valamint Arad város iskolaszékéhez, az Arad és vidéki tanítóegyesület és az aradi tantestülethez arra vonatkozólag, hogy ezen mozgalom sikere érdekében közreműködjenek és pedig első sorban határozzák el, hogy a vezetésök alatt álló tanintézetek szükségleteit kizárólag hazai termékek által fedezendik, másodsor szőlítsák fel a tanuló ifjúságot, hogy szükséges író és tanszerek beszerzése alkalmával kifejezetten hazai gyártmányt követeljenek. Vállalják el a tantestületek és tanegyesületek vezetői, hogy a szövetség által rendelkezésükre bocsájtott nyomtatványokat, a melyeken a hazai ipartermékek egy beszerzési forrásainak felsorolásán kívül, péld ilyen jelmondatok volnának „Csak hazait vásároljunk,” a „Hazai gyártmány a legjobb” — a tanuló ifjúság közötti szétosztás és a legszélesebb körben leendő terjesztés céljából kiosztsák. Végül keresse meg a szövetség a helybeli és megyei olvasó, közművelődési, jótékony-sági társadalmi egyletek és különböző asztaltársaságok elnökeit, hogy a vezetésök alatt álló testületekben indítványom tárgyalását napirendre tűzzék, azt elfogadják és annak kerestűlvtelében a szövetséget gyakorlatilag is támogassák.

Edvi Illés Lászlónak tudomása van arról, hogy az aradi iparosok körében már folyik mozgalom a hazai ipar pártolása érdekében. A bizottság, mely *Reinhart Gyula* elnöklése alatt működik egy prospektust bocsát ki s arra igyekszik, hogy az ipar-fejlesztési és ipar-pártolási akciót mennél szélesebb körben kiterjessze. Indítványozza, hogy a szövetség küldjön ki a munkásügyosztály kebeléből egy albizottságot, amely érintkezésbe tegye magát az iparosok bizottságával, mert a *Sztojka* által javasolt kollekció felállítását is, mint *Institoris* elnök, nem tartja célravezetőnek.

Bácskai Béla dr. egész más alapon tartja kivihetőnek a honi ipar fejlesztés eszméjét. — Ez ma már üres jelszóvá vált, itt a fogyasztó

közönséget párnuzamosan kell hozzászoktatni az iparosokkal az iparfejlesztés és iparpártolásához. Utal a bécsi *Gewerbe-Verein* példájára.

Institoris Kálmán elnök épen ennek elérését látja az *Edvi-Ilés* indítványában, mely az érdekek összehozását célozza.

Az igazgatóság el is fogadta *Edvi-Ilés* indítványát s a bizottság tagjaiul *Edvi-Ilés* Lászlót, *Bácskai* Béla drt., *Steiner* Józsefet és *Gebhart* Istvánt küldte ki.

(Munkácsy Mihály emléke.)

A magyar művészet szellemóriásának városunkra vonatkozó emlékének megörökítésére vonatkozólag a következőkép határozott a közgyűlés:

Kérelmet intéz a város tanácsához az iránt hogy a város valamelyik utcáját Munkácsy Mihály nevére nevezze el. A Templom-utca, ahova a mester iskolába járt azért nem jelölheti ki, mert a város ragaszkodik a régi elnevezés fenntartásához. A *Tabajdy* Károly-utca pedig, ahol Munkácsy *Aszalay* mesternél Aradon lakott, már el van nevezve.

A Templom-utcai leányiskola falába annak emlékére, hogy Munkácsy Mihály itt hallgatta *Nagy* Péter vasárnapi előadásait, emléktáblát helyeznek el, melynek megrajzolására az igazgatóság *Steiner* József mérnököt kérte fel. A tábla szövegének megszerkesztésére *Institoris* Kálmán elnökle alatt *Edvi-Ilés* Lászlót, *Steiner* Józsefet és *Somogyi* Gyula drt kérte fel az igazgatóság.

Az iskola-épületet lefényképeztetik s a képet szakszorosítják.

Institoris Kálmán elnök bejelentette a gyűlésnek, hogy *Polgár* Géza és *Balla* Frigyes aradi festőművészek nála járván, felajánlották művészetüket, hogy az iskolát jelenlegi állapotában megfestik. A gyűlés örömmel vette tudomásul az elnök ezen bejelentését.

Ez ügyben végül *Steiner* József indítványára egy igen fontos és életrevaló határozatot mondott ki az ülés. Ethatározták ugyanis, hogy megkérik Arad városát egyuttal arra, hogy miután az iskolaépület ugysis eladó félben van, az emléktábla fenmaradását *szolgalmi jogként* leendő telekkönyvi bekebelezéssel biztosítsa.

(Egyéb ügyek.)

Sztojka József titkárnak lapunkban már ismertetett indítványát, amely az erkölcsstelség és a pornográfia ellen irányul, elfogadták azzal, hogy a kereskedelmi és iparkamarát, valamint az ipartestületet is megkeresik a mozgalom istápolása érdekében.

Kimondta az igazgatóság, hogy az *Arad-hegyvidéki Turista-Egyesület*be 50 koronával alapító-tagnak belép.

Éljenzéssel vette tudomásul a gyűlés *Institoris* Kálmán elnöknek a *központi tanács* tagjává történt megválasztását.

Végül az igazgatósági ülés nagy lelkesedéssel mondott köszönetet *Institoris* elnök indítványára a munkás-képző osztály vezetőségének, mely legtevékenyebb volt a szövetség összes országai között, s a mely valóban gonddal és fáradtsággal munkált hivatása érdekében.

Tíz óra volt már, mikor az ülés véget ért. Az igazgatóság tagjai közül a következők vettek részt az ülésen:

Institoris Kálmán elnök, *Bácsai* Béla dr., *Deutsch* Bernát, *Edvi-Ilés* László, *Gebhart* István, *Lendvai* Sándor, *Péterffy* Antal, *Parec* Béla dr., *Steiner* József, *Székely* Salamon és *Sztojka* József titkár.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Dom*, bohózat. *Dunay* Árpád vendégfelléptével. Este: *Vigécek*, bohózat. *Nyárai* Antal vendégfelléptével.

Hétfő: *Sabin* nők elrabiása, bohózat. *Nyárai* Antal vendégfelléptével.

Kedd: *Titkos rendőr*, bohózat.

Szerda: *Titkos rendőr*, bohózat.

Csütörtök: Délután: *Kurucfurfang*, népszimű.

Este: *Bányarém*, dráma.

Péntek: Szünet.

Sombat: *San-Toy*, operette.

Nyárai vendégfellépése.

— Gringoire. Pajkos diákok. —

A mai szépen megtelt nézőtér azt látszott demonstrálni, hogy a közönség már nagyon megkívánta a friss erőt a színpadon. *Nyárai* Antal, a nagyváradi Szigligeti Színház tagja szívesen látott kedvence volt a közönségnek még abban az időben, mikor ide volt szerződötve, mert játékában elevenség, erős komikai véna nyilatkozott meg, és a bohózatokban, valamint az operettekben mindenkor nagy sikerrel játszott.

Mai fellépésével *Nyárai* azt akarta bebizonyítani, hogy drámai szerepekhez is ért. *Gringoire* parádés szerepe volt minden drámai színésznek; a hős, a hősszerelmes, a jellemzőnek ez legtöbbször vizsgáltszerepe, mert sok alkalmat ad a színésztehetség megnyilatkozására. *Nyárai* *Gringoirja* igen tiszteletreméltó alakítás. Volt játékában sok drámai erő, a mi elismertre méltó, de azt hisszük, hogy a tulajdonképeni babérokat még is csak az operette terén, az énekes szerepekben aratja. A közönség a vendég ambícióját méltányolta és nyílt színen is zajosan megtapsolta.

Partnerei közül dicséretesen kell kiemelni *Fenyérit* a király szerepében. Kár, hogy ilyen szerepekhez oly ritkán jut ez a kitünő jellemző színészünk. Igen kedves volt *Komlóssy* Ilona mint szende kis leány.

A *pajkos diákok*-ban alkalmat nyílt a vendégnek erős komikumával hatni. Itt elementumában volt, izgett-mozgott és sok elevenséget vitt a színpadra. De kellett is, mert a mi diákjaink csak markirozták a pajkosságot. *Felhő* Rózi megjelenésében és játékában kitűnt a sorból, a többiek nagyon fanyarok voltak. *Tomcsányi*, a russiak valami tandíjnyertes filozoptert ábrázolt és azt valóban sok élethűséggel. Jó volt *Polgár* az öreg zsugori szerepében. *Mányai* Aranka és *Boda* korrekt énekükkel, *Cakó* ügyes játékával arattak tapsokat.

* *Nyárai* Antal vasárnap és hétfőn két legjobb szerepét játssza el színpadunkon. Amit az ő Abelese tett, az mindig jól volt téve és a ripacs igazgató alakja is azok közé tartozik, melyeket hangos kacagás nélkül, senki meg nem nézhet. Mindkét este a szintársulat nagy része játszik.

* A *titkos rendőr*, francia bohózat előadásra készen van. A keddi bemutatóig azért *Bács* Károly rendező szorgalmasan próbál a szereplőkkel, a kik a nyári színház közönségének a legmulatságosabb esték egyikét fogják szerezni. Az új bohózat a hét műsorán kétszer egymásután fordul elő.

* A *Somossy-mulató* vége. A budapesti *Somossy-mulató* kapui ma bezárultak. Az orfeum németsege, külfénye és gyakori német színi előadásai daczára nem tudott anyagilag boldogulni. Minap elérvették a házat és ma tartották az utolsó előadást. *Somossy* Károly, aki az utolsó években csak névleg volt igazgató és *Albrecht* Ferenc az utolsó bérlő, a ki nagy vagyont vesztett a vállalkozásban, visszavonulnak az artistáktól és szélnek eresztik társulatukat. Az orfeum, ugy látszik, sokáig zárva marad, mert a ház új tulajdonosai új bérlőt nem igen kapnak.

* *Márkus* Emilia Nagyváradon. *P.-Márkus* Emilia, a budapesti Nemzeti Színház művésznője legközelebb négy estén fog vendégszerepelni a nagyváradi színházban. Június hó 4-én, kedden *Endre* és *Johannában*, *Rákosi* Jenő tör-

téneti drámájának főszerepében kezdi meg vendégjátékát s ezenkívül a *Folt*, a mely tisztit, *Gauthier* Margit és *Francilon* főszerepében fog fellépni.

* *Orgona*-hangverseny. Az aradi ev. ref. templomban június 8-án 5^{1/2} órakor tartandó hangverseny műsor a következő:

1. Händel: *Orgona* hangverseny (A-dur) zenekar kísérettel (*orgona: Toepfer* tanár ur) 2. Haydn: *Dal* a „Teremtés“-ből; éneklí *Popp* Vilmosné urnó; 3. *Bruth* Miksa: *Andante* a G-moll hegedű hangversenyből; ifj. *Budits* tanár ur. Egyházi dal a *Rákócy*-korból, éneklí *Odry* Lehel ur, *Wagner* Richard Quintett *Lohengrin*-ből. éneklí az Oratórim-egylet tagjai. 6. a) *Schumann*: *Esti dal*, b) *Merkl* G: *Ajtatosság* gordonkára és orgonára; gordonka *Vas* Sandor ur; 7. *Haydn*: *Tenor dallam* a „Teremtés“-ből, éneklí *Ráskai* Mihály ur; 8. a) *Reinekkel*: *Entr. act* „*Manfred király*“-ból b) *Grieg*: *Aesos* halála a „*Peer Gynt*“-ből, hegedű. gordonka és orgonával *Budits* Adám, *Dani* János és *Toepfer* tanár urak 9. *Mendelssohn*. *Dallam* „*Eliás*“-ból, éneklí: *Sághy* Emilia k. a. 10. *Mendelssohn*: *Kettős* „*Eliás*“-ból éneklí: *Dr. Domschitzné* urnó és *Vince* Miklós ur; 11. *Bath* I. S.: *Preludium* és *Fuga* (et-moll) orgonára *Toepfer* tanár ur. *Belépő*-jegyek kaphatók: az ev. ref. egyház lelkész-hivatalában, *Klein* Mór, *Révész* Nándor, *Maresch* Gyula és *Fajér* Gyula urak kereskedésében.

* Az aradi zenekonzervatórium ma este tartotta tizedik háziestélyét, melyen a megjelent nagyközönségnek a szokásos művelzetben volt része. A mai estélyen közreműködtek: *zongorán* *Deutsch* Irma, *Mandelbaum* Jenő, *Roth* Szeréna, *Klein* Sári, *Roth* Irma, *Strifler* Erzsi, *Löwi* Margit. *Gordonkán* *Goldzieher* Pál. *Hege-dün*: *Roser* Rezső, *Klein* Frédi, *Kell* Rezső. A műsor berejezéseül *Siebert* Hermina a konzervatórium volt tanárnője szívességből két érdelemteljes dalt énekelt, melyeket a hallgatóság zajos tapsokkal honorált.

Sikkasztás a Nemzeti Szalonban.

(*Heek* János nyilatkozik.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Botrány *botrányra* halmozódik. Még fel sem fedték annak a furcsa esetnek a rejtelmét, a miről *Beöthy* László, a Nemzeti Színház igazgatója tett jelentést a rendőrségnél és már is egy másik skandalum került a világ elé.

Elsikkasztották a művészek pénzét. A *Nemzeti Szalon* pénztárosa, a kinek a becsületességében igazán meglepően messze határig megbiztak, beszédte a képekért járó összegeket, meg más egyébeket is, a mikre csak bizalmi állásában módja volt és elköltötte. Alább bőven olvasható, hogy micsoda pénzekekről van szó s milyen hallatlanul kezelte azokat. Könnyű volt neki: bohémemberek sohasem értettek hozzá, hogy mi van azokban a rubrikás könyvekben, velük ugyan pénzdologban elhitheteti a legszimplább ember is, a mit csak akar.

És ezt a helyzetét a Szalon sikkasztója alaposan ki is használta. Annyira behizelegte magát, hogy most, mikor kiderül a turpissága, még akadnak a Szalon gyülekezetében jó lelkek, a kik az mondják:

— Ejj mit, öreg ember, családja van, könnyörüljünk meg rajta.

A többségnek más a nézete. Es így a sikkasztó ügye a hatóság elé kerül.

A legújabb *botrány* történetét röviden ma már elmondotta az *Aradi Közlöny*. A részleteket az alábbiakban jelentik:

Művészkörökben már régóta szó volt arról a furcsa helyzetről, hogy a Nemzeti Szalonban eladott képek vagy szobrok vételárát néha csak hónapokon át tartott hitegetés után bírták a művészek megkapni, holott több esetben kiderült, hogy az illető vásárló a megvett műtárgy árát azonnal kifizette. Ezek és más gyanusabb jelenségek arra indították *Kardos* Gyulát, az ujjáalakult Szalon igazgatósági tagját,

hogy a pénzkezelés rendetlensége ellen nyilvánosan is kikeljen és pénztárvizsgálatot sürgetessen. A régi vezetőség ellenezte ezt a vizsgálatot, mert meg volt győződve *Baumann* Antal tiszteletbeli pénztáros becsületességéről és a felügyelőbizottság is mindent rendben talált. Sőt *Baumann* Antalnak az évek óta folytatott „hü és önzetlen pénztári kezelésért” utólagosan 1200 korona honoráriumot szavazott meg a választmány, mert *Baumann*, aki annakelőtte igen gazdag kőbányai sertéskereskedő volt, időközben annyira tönkrement, hogy rá van szorulva erre a segélyösszegre.

A választmány utóbbi ülésén többször heves vitára adott okot a *Kardos* által sürgetett pénztárvizsgálat. A Szalon új igazgatósága egyhangulag úgy határozott, hogy e vizsgálatot a Szalon felügyelő-bizottsága s több igazgatósági tagja, valamint a szakértőkül fölkért *Baronyi* Arthur és *Weiser* Kálmán közreműködésével ejtik meg.

Négy napon át késő estig folyt ez a vizsgálat és meglepően nagy rendetlenségek s egész sereg bűnös visszaélés nyomára jutott.

A Szalon a mostani választmányi ülésen jelentette be a bizottság működésének szomorú eredményét. E jelentésből kiderült, hogy a Nemzeti Szalon pénztárosa rendes pénztári naplót nem vezetett s a bevételeket csak egyes külön papirlapokon könyvelte el, az eladott műtárgyakról rendes pénztári kezelések nyomára sincs, egész sereg bevételi és kiadási tétel nincs okmányokkal igazolva, vagy be sincs vezetve, az összegekben vakarások láthatók, szóval a leghallatlanabb rendetlenség volt a könyvvezetésben, úgy, hogy a hiányok kiderítése sok esetben csak hosszas utánjárás és levélváltás után lesz lehetséges.

Annyit maga *Baumann* pénztáros is bevallott, hogy mintegy tízezer koronáról nem tud elszámolni.

A legsúlyosabb manipulációk a Szalon nemzetközi grafikai tárlatánál s a legutóbb rendezett francia kiállításnál merültek fel. Itt a frankok és a koronák közti árkülönbözetnek, mely a legutóbbi francia kiállításnál is több, mint 1800 koronára rugott, egyszerűen nyoma veszett. — A Szalont, de a magyarságot is kompromittáló esetek azok, ahogyan egyes külföldi művészek jártak. — Így például a belga *Baerston* téli tájképéért *Hadik* gróf 4800 koronát fizett be, időközben a művész a hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy a 800 koronát elengedi, a bevételben azonban csak 4000 korona szerepel, a 800 koronának nyoma veszett, de a kiadásba könyvelt 4000 koronáról semmi okirat, mely ennek elküldését igazolná. Egyik francia művész panaszt emelt, hogy a képeért sokkal kevesebbet kapott, mint amennyi összegben megalkudtak vele, ő tőle is több száz korona jogtalanul vissza lett tartva. A pécsi műkiállítás kiadásai utolsó garasig fel vannak számítva, de a bevételről, amely itt is mintegy 1400 koronára rugott, sehol semmi szó sincs.

A legfurcsábban járt *Andrássy* Gyula gróf, akitől többször kértek segélykölcson t a francia kiállítás költségeinek fedezésére. Egyik 3000 koronás tétel el is van könyvelve, de egy 2800 koronás tételről, melyet *Andrássy* gróf bankja a Szalonnak kiutalt, *Baumann* nem tudott semmit. A bizottság a banknál kiderítette, hogy azt is *Baumann* vette föl, anélkül, hogy elkönyvelte volna.

A *P. H.* az egyedüli a fővárosi lapok közt, mely a Szalon botrányával körülmenyesen foglalkozik. Ebben a cikkben odavetöleg szól *Hock* Jánosról is, kinek a mondott lap szerint jobban kellett volna *Baumann*ra ügyelni s a

kit e miatt anyagi felelősség is terhel. *Hock* — mint lapunknak táviratozzák — egyik mai esti lapban rövid nyilatkozatot tesz közzé, a melyben kijelenti, hogy *bevárja a bíróság ítéletét*, addig nem kíván hozzászólni az ügyhöz. A bíróság különben is megtette már a szükséges lépéseket. A mi őt illeti, a következményektől egyáltalán nem fél, mert lelkiismeretesen, hűséggel s a megkívántató úgyszeretettel járt el mindenkor a Nemzeti Szalon dolgaiban.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A Nemzeti Szövetség közgyűlése.** Az Aradi Nemzeti Szövetség idei közgyűlését e hó 23-án, vasárnap tartja meg. Az igazgatóság mai ülésén a kijelölő bizottságba *Institoris* Kálmán elnöklele alatt *Fényes* Dezső, *Gebhardt* István és *Steiner* József tagokat küldte ki.

(*) **Az aradi székely-asztaltársaság** f. hó 9-én vasárnap d. u. 5 órakor a Vadember-vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgya a lemondás folytán üresedésbe jött elnöki állás betöltése lesz. A választmány felkéri a tagokat, hogy a közgyűlésen lehetőleg teljes számban jelenjenek meg.

(*) **Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyesület** elnöksége holnap, vasárnap d. u. 3 órakor az egyesület tulajdonát képező Magyar utca 4 számú hivatalos helyiségében rendes havi ülést tart, melyre a választmányi tagok ez uton is tisztelettel meghívattak.

(*) **Az aradi zsidó koma- és Gemiluth-Cheszed egyesület** június hó 2-án, délelőtt 1/2 11 órakor az izraelita hitközség tanácstermében rendes évi közgyűlést tart, melyre a tagok szíves megjelenését kéri az elnökség.

(*) **A Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület** június hó 2-án d. u. 3 órakor saját helyiségében rendes választmányi ülést tart, melyre t. c. választmányi tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

(*) **Az erzsébetvárosi testvériség,** agghonvédek segélyző asztaltársaság vasárnap délután 5 órakor tartja meg rendes értekezését *Rittler* János vendéglőjében Borona-utca 53. sz. alatt. A tagokat a szíves megjelenésre felkéri az elnökség.

(*) **Az aradi hivatalosok betegsegélyző és temetkezési egyesülete** vasárnap d. u. 3 órakor tartja meg rendes havi választmányi ülését. Az elnökség felkéri a választmányi tagokat a szíves megjelenésre.

A fogadalmi szobor.

(A felavatás ünnepéhez.)

Arad, június 1.

Régi tartozását tehát beváltotta Arad: áll újra a fogadalmi szobor, melyet egykor az elődök a pestistől való megszabadulás emlékére létesítettek, de melyet elmállasztott az idő és elsodort helyéről az újabb városfejlesztés.

Százharminczhat esztendeig állott a főtéren egy kegyeletes emlékmű, még idő-rongálta korában is magán viselve a művészi forma szépség nyomait. Előtte égett az örök fény s a vallásos hit oda járt vigaszt keresni megpróbáltatások közepette a három-egy istenség szimbólumához. Össze volt forrva ez az emlék a város történetével; egyike volt ama kegyeletos relikviáknak, melyeket féltékenyen őrzött a lakosság.

Egyszer aztán kétfelé szelte a színház a nagy teret s a szobor odaesett a bérház kapuja elé. Nem maradhatott volna meg akkor se, ha a vértanúk emlékét nem tervezik a tér közepére. El kellett hordani, bár világos volt, hogy ha megbontják a régi köveket, nem lesznek azok többé egybe illeszthetők.

És ekkor a város törvényhatósága magára vállalta, hogy a régi szobor helyett újat állítat. Sokáig tartott, míg megtehetette. A kegyelet olyan erény, a melyet mindenki ápol a szívében, de a szívtől a zsebig hosszú az út s a

kegyes adakozások lassan gyűltek. Most: husz esztendő után is félig-meddig hitelbe csináltuk az új szobrot, de mégis csak megcsináltuk. Expiálva van a profán város rendezés-okozta rombolás is, a huszéves mulasztás is.

A szobor áll. És a szobor szép. Nem akarom azt a banális szót használni, hogy szebb, mint volt, mert erzel sokak egyéni izlésébe ütközném ma, mikor egy merész művészember szembeszálta a tradícióval és a hagyományos trinitás helyébe új koncepciót állít. Nemcsak a nép, de a művészettel közelebről foglalkozók is sokáig fognak még vitatkozni jogosultsága és helyessége felett ennek a felfogásnak. A szokatlanság benyomása — az első benyomás, melyet az új szobor kelt — csak lassan fog háttérbe szorulni a tüzetes szemlélődés, a tárgyilagos bíráat hatása előtt.

De háttérbe fog szorulni, az bizonyos. A mint bizonyos az is, hogy *Róna* József igazi tehetségnek bizonyította magát ezzel a művével is. Talán a fő kifogást: a Szentléleknek a három-egységből való kiemelését — enyhitette volna valamely szerencsésebb megoldással, mely harmonikusabban hozza vala összefüggésbe az egészet, de a nagy bronzcsoportozat igazán művészi munka.

A mű bírálatát nem tartom feladatommak. Mint a közönség egy tagja és mint katolikus vallású ember, én csak örömemet fejezem ki, hogy városunk történetének lapjaira felirhatjuk a mai dátumot. És bizonyos vagyok benne, — hiszen látom napok óta — az egész közönség, és nemcsak a hívek, ugyanígy fog örvideni s a szobor felavatása magasztos ünnepség lesz. Százával nézik napok óta az építést, a szerelés haladását; az emlékműnek az állványok közül kibontakozását s mindenkin a megnyugvás érzete ömlik el, hogy ime, a mire olyan sokáig vártunk, miről annyit beszéltünk, a mit oly nagyon óhajtottunk és — valljuk csak be, — a miben sokszor tamáskodtunk is, végre mégis bekövetkezett.

A felavatás talán nem lesz olyan impozáns, mint egykor, hajdan az első szobornál volt. Hiányzik belőlünk az az érzület, a mely a szobor megteremtőit eltöltötte; hisz az a nemzedék a kor legrettenesebb pusztító veszedelméből, a sok áldozatot ragadt pestisből menekült ki és sokkal mélyebb, sokkal bensőbb volt a vallásos lelkesedése is, mint a huszadik századbeli emberé. Valamit az is levon az ünnepély nagyszerűségéből, hogy az egyházfő, püspökünk nem jöhet el a felavatás szertartásának végzésére. De azért ünnep lesz az, a mi vasárnap délelőtt az *Andrássy*-téren lefolyni fog. Ünnep: magasztos, felemelő, a minő ha nagy ritán is, mégis csak jó, ha belekerül a sivár rideg élet szürke hétköznapijai közé.

Másképen fog ez az ünnep lefolyni, mint a hajdani. De azt hiszem, ha a részleteiben sokban eltér is attól, a mit áldott emlékü krónikásunk, *Lakatos* Ottó megörökített, méltóságteljes lesz az és meglesz az igazi bensősége. Hisz ezen a felavatáson a felekezétek különbözősége összeolvad, elenyészik s a mit oly jól esik tapasztalnunk, a város ünnepe gyanánt tekint mindenki a felavatást, a hogy nem volt nézetkülönbség abban, hogy a szobor újból felállítására is a város kötelessége.

A fogadalmi szobor újra áll. Néhány lépéssel odább, mint a hajdani, de ugyanazon a téren, a hová az ősök állították. És Arad legszebb terén áll. És méltó a szobor ehhez a térhez. És emeli ezt a szép teret, új jelleget ad annak; ma még szokatlant, de mely hamar megszokottá válik. És hirdetni fogja újabb századokon át, hogy a vallásos kegyelet összefér az élet realizmusával. A három-egy isten.

ség szobra ez, de szobra. emlékműve egyben annak a tisztult, annak az eszményi fölfogásnak is, melyet olyan szépen tud Arad lakossága megegyeztetni az anyagi életben való előretörésvél.

Oly momentumok ezek, a melyeket talán nem is kell kiemelni, hisz a bronz-csoportozattal ékített gula az arany glóriafénnyel a csúcán ékezen, hangosan hirdeti ezeket mindeneknek. De nekem mégis jól esik, hogy gyarló toham a város eme nevezetes napján ezeket ennek az ujságnak a hasábjaira vethette.

A fogadalmi szobor áll. Az utókor megemlékezik a városalapító ősről. Áldoz az emlékeknek. És az áldozat bizonyára tetszeni fog az Urnak, a kit e legújabb alkotásunk dicsőít.

Dicsőítse soká... és álljon még akkor is, mikor unokáink unokáinak csontjai is rég elporladva lesznek s a Maros partján egy hatalmasan megnövekedett metropolis népe tekintsen a magasztos ércalakokra olyan kegyelettel, a minővel azokat ma mi tekintjük az ünnep magasztosságától ragyogó szemekkel...

TANÜGY.

(—) **Segély a mikalakai iskolának.** A mikalakai községi magyar tannyelvű iskolát az aradi Nemzeti Szövetség évenként segélyben szokta részesíteni. Az iskolaszék kérelmére a szövetség igazgatósága 50 korona segélyt szavazott meg a magyar tannyelvű iskolának.

(—) **Képesítő vizsgálatok.** A gőzgépkezelők és kazánfűtők aradi vizsgáló bizottságának elnöksége tudtul adja mindazoknak, a kik kazánfűtői, lokomobil kezelői vagy stabil-gép kezelői vizsgát óhajtanak tenni, hogy a vizsgálatokra a jelentkezések az aradi ipar felügyelőséghez (Rákóczy- és Forray-utcák sarkán) intézendők. A vizsgálatok napján minden hónap második és negyedik vasárnapján délelőtt 8 órától a m. kir. áll. szakiskolában (Nagy-körút 12. szám) tartatnak meg.

(—) **Évzáró vizsga.** A nagy-kamarási állami népiskolában az idei évzáró vizsgálatokat június 4-én tartják.

A főfelügyelő merénylője.

(Aki minden áron gyilkolni akar.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Egy nyughatatlan vérű, idegbeteg ember ismét kellemetlen ügyre sodorta Benedikt Ferencet, a szegedi leszámoló hivatal hivatalfőnökét.

Róth Károlyról van szó, aki egykor a leszámoló hivatalban volt alkalmazva s mikor onnét kilépett, az az alaptalan rögeszméje támadt, hogy ő a hivatal főnökének ellenszenve miatt vesztette el állását. A különben is exaltált kedélyű ember annyira belehajszolta magát ebbe a föltevésbe, hogy bosszút esküdött egykori főnöke ellen.

Tavaly tavasszal annyira erőt vett rajta rögeszméje, hogy Benedikt Ferenc ellen merényletet követett el, mikor az az Iskola-utcán esti sétájából hazatérőben volt. Egy sulyos bottal hátulról fejbeütötte, aztán elszökött a városból. Nemsokára elfogták s vizsgálati fogságba vetve, megiditották ellene a büntető eljárást. Közben az orvosok azt tapasztalták, hogy elmebeteg s így a további eljárást megszüntetve, föl vitték a lipótmezei tébolydába.

Uglátszik azonban, hogy nincs sulyosabb jellegű elmebaja Róthnak, mert a tébolydából nemrégiben kiszabadult s hazament Szegedre.

Egy ideig csöndesen viselte magát, hanem aztán ismét erőt vett rajta régi rögeszméje. Folytonosan az utcákat rötta, állítólag Benedikt után leselkedett s a minap tanuk előtt azt a kijelentést tette, hogy Benedikt nem fog be-

menni a leszámoló hivatal új helyiségébe, mert akkorra végezni fog vele. *Meg fogja ölni.*

Ezt a szándékát aztán jobbra-balra hiesztelte, úgy, hogy a rendőrség is neszét vette s életveszélyes fenyegetés miatt megindította ellene az eljárást. Róth ezt valahogyan megtudta s ismét megszökött a városból.

Mivel az a hír van róla, hogy idegessége miatt megint veszélyessé vált, esetleges bajtevésének meghiusítására minden óvintézkedést megtett a rendőrség.

Hol van Atzél báró?

(Abelesz újból jelentkezik.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 1.

Országszerte feltűnést keltett pár hó előtt egy Kelet-Ázsiából Budapestre érkezett levél, amelyben egy Abelesz Ernő nevű ember az irta egyik pénzügynöknek, hogy ő az elhunyt Atzél Béla báró régen eltűnt György fia, küldjön neki előleget apai örökségére.

Kiderült azóta, hogy Abelesz ur soha nem volt Atzél György báró, kiderült az is, hogy Abelesz tulajdonkép egy kis honi pénzt szeretett volna csak szerezni, azért találta ki a romantikus mesét, melylyel a budapesti pénzügynök bugyellárisára utazott.

Az Abelesz — újból jelentkezett. Bevallja nyíltan, hogy Atzél György tényleg nem ő, de tudja, hol tartozkodik az eltűnt báró s bizonyos feltételek mellett hajlandó erről felvilágosítást adni.

Atzél Béla báró annak idején — mint megirtuk — háromezer korona jutalmat tűzött ki annak, aki György bárót föl kutatja. A jutalomra pályázott többek közt egy Budai Gyula nevű ember is. A kutatás költségeit részben egy Holzer Ignác nevű barátja fedezte. A tervet Budai Gyula csinálta. Egy bécsi privátkutató-vállalat meg is bizta a feladattal s ő ezer frankkal a zsebében Algirba utazott. Saidában, mint ő meséli, ráakadt a báróra. Ugy beszéli, hogy arckép után ismert rá s nyomban tudakozódott utána. Megtudta, hogy a báró Abelesz Ernő néven állt be a légió huszonkettedik századába. A kínai különítménybe osztották be, de utóbb Tonkingba vitték, a hol a hanoi helyőrségbe került.

Budai mindezt megtáviratozta Bécsbe s hazajött. Itthon aztán Holzer szegődött hozzá társul. Pénzt adott neki újabb utazásra s a második uton Budai megtudta, hogy Abelesz André őrnagy mellett dolgozik az irodában. Budai újra hazajött, mert a légióból nem tudta volna a bárót ugyse kiszabadítani. Le kell ott szolgálnia az öt évet, amelyre a francia lobogónak felesküdt. A báró irt is neki Budapestre. Megírta, hogy már az apja haláláról is tud, ami rendkívül elszomorítja. Pénz is kellene neki, meg haza is szeretne jönni.

A levélről utóbb kiderült, hogy hamisítvány, ellenben a bécsi kutató-intézet távirati kérdezősködéseire az a válasz érkezett, hogy a báró valóban él és Abelesz néven szolgál. A kutatók ezzel a hírrel jártak a báró családjánál is. Ott szédelőgőknek nézték őket s Holzert majd kidobták.

Akkor elmentek Visontai Soma fővárosi ügyvédhez, a ki csodálatosképen épen aznap kapott hírt Tonkingból a báró felől. Az odavaló hatóság értesítette, hogy a báró őt óhajtja megbízni öröksége rendezésével s minden egyéb dolgával. El van még ott mondva, hogy a levél írója megnyugtató véget küldi a levelet és Atzél György kérésére felhívja, hogy nyugtassa meg a családot.

November tizenkettedikén találkozott ve-

le először egy kiküldött detektív Yen Li-omgban. Eleinte tagadta, hogy Atzél György lett volna, és a homlokán kapott seb miatt az arckép nyomán sem volt felismerhető. Később az őrnagytól tudta meg, hogy az Abelesz néven szolgáló legionista bevallotta neki, hogy tulajdonképpen kicsoda. Igen szeretne hazajönni, — mondja a levél — és immár lépéseket is tettek a francia diplomácia által, hogy az eltűnt mánást kiszabadítsák.

Visontai tartózkodva fogadta a levelet. Közölte ugyan annak tartalmát az Atzél-családdal, de ott sem hittek abban, hogy György báró az Abelesz név alatt bujdosolna. Kijelentette a család, hogy csak akkor tesz lépéseket a báró érdekében, ha tőle sajátkezűleg írott levelet kap, mert ez az egyetlen bizonyíték, mely a különféle félrevezetéseket kizárja.

Azóta semmi hír nem érkezett Abelesz felől. Ma aztán Visontai Soma levelet kapott tőle, a melyben tagadja, hogy ő Atzél György bárónak adta volna ki magát. Kijelenti végül, hogy Atzél György bárót jól ismeri, azt is tudja, hol és milyen álnév alatt tartózkodik, de mindezt csak akkor mondja meg, ha őt — Abeleszt — a légióból kiszabadítják.

Valószínűleg ennek a levélnek sincs több értéke, mint az előbbinek volt s így továbbra is rejtély marad, hol van a másfél év óta eltűnt fiatal báró.

HIREK.

A holnapi ünnepek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Róna József nagystilű, szép alkotását, az új Szentháromság-szobort, holnap reggel avatják fel nagy egyházi ceremóniák közt. A kellő időre elkészült az emlékmű s a felszentelés megtörténhetik Szentháromság vasárnapján, melyet holnap ünnepel a katolikus világ.

A szobor talapzatát ma virágkoszorúkkal övezték s elkészítették a nagy ponyva-sátrat is, mely alatt a felszentelés végbe megy.

A felszentelés reggel 9 órakor a minoriták templomában tartandó istentisztelettel kezdődik, melyet Csák Cyrjék dr. rendfőnök tart fényes segédlettel. A misén, mint már közöltük, az Oratorium Egylet fog énekelni Sperber Frigyes dirigálásával nagy zenekar kísérete mellett. A zenekari kíséretre a minoriták felkérték illetékes helyen és meg is kapták a katona zenekart. Azonban pénteken délután, majdnem az utolsó perczenben a katonai zenekar közreműködését az ezredparancsnokság kénytelen volt lemondani, mert Beck báró, a vezérkar főnöke vasárnap reggel átutazik Aradon. Ezen utolsó perczenben hajlandónak nyilatkoztak a Filharmoniai egyesület tagjai és a waggongyári zenekar, hogy a zenekíséretet ők szolgáltatják a miséhez, melynek offertoriumára Róna Józsefné Unger Mór tanár hegedűkísérete mellett énekel szólót.

A szobor felavatása után Hock János orsz. képviselő, a kiváló egyházi szónok mond alkalmi beszédet. Ugy volt, hogy Hock ma este itt lesz. Maga Salac Gyula polgármester ment ki elébe a gyorsvonathoz, hogy őt, mint a város vendégét fogadja, Hock azonban nem érkezett s csak holnap reggel jön meg.

A nagy sokadalomra való tekintettel, mely a holnapi ünnepeken megjelenik, a főkapitány arról is intézkedett, hogy első orvosi segély álljon kéznél, ha erre szükség lenne. Az inspekciós orvos a Vojtek-féle gyógyszerárban fog tartózkodni az egész ünnepek alatt.

Szinigazgató és hírlapíró.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 1.

Mai számunkban egy zsarolási kísérletről adtunk hírt, a melyet állítólag *Liptay* Károly fővárosi hírlapíró követett el *Beöthy* László, a budapesti *Nemzeti Színház* igazgatója ellen.

Az egész magyar sajtót élénken foglalkoztatja most ez az érdekes ügy. Hogy kinek van igaza, a hírlapírónak-e, vagy a szinigazgatónak, azt ma még nem tudni. — Mindketten igyekeznek magukat tisztázni a bonyolult dolgban.

Liptai a mai fővárosi lapokban egy hosszabb nyilatko. attal védekezik, s kiméretlen szavakkal vádolja *Beöthyt*, mint a ki az egész Ocskay-hajszának annak idején állítólag az indítója volt.

Beöthy a cikk miatt sajtó útján elkövetett rágalmozásért és becsületsértésért ma *bünyvádi följelentést* tett Liptai ellen.

Liptai erre a ma esti *Magyar Szó*-ban nyílt levelet intéz *Keglevich* intendánshoz s kijelenti, hogy a *Beöthy* által indított sajtópör folyamán sok érdekes adattal fog szolgálni a *Nemzeti Színház* jelenlegi igazgatóságának hivatalában divó szokásokról és állapotokról.

Hivatkozik Liptai ezen, kívül egy levélre, a melyet *Beöthy Festetich* grófhoz Meránba intézett, a melyben *Beöthy* állítólag azt írja, hogy az egész magyar sajtó botrányokból táplálkozik. A levelet Liptai több tanu előtt fel is olvasta.

Hogy mivé fog fejlődni ez a legújabb botrány, még nagyon kétséges. Liptai erősen védi álláspontját s beadványt is intézett a *Budapesti Újságírók Egyesületének* elnökségéhez, melyben azt kéri, hogy idézzék őt meg oda, hallgassák ki és folytassák a vizsgálatot az egyesület hatáskörében.

Emberi csontváz az Eötvös-utcában.

— A kiásott koporsó. —

Arad, június 1.

Az Eötvös-utca 7. számú ház építése alkalmával ma egy elkorhadt koporsóban csontvázat találtak. Ez már a második lelet, melyet a Rügner-ház lebontása alkalmával az építők találtak.

A mult héten tudvalevőleg gondosan beépítve megtalálták az aradi szabad sajtó első termékét s egy csomó iratot a szabadságharc proklamációiból. A lebontott ház ugyanis abban az időben *özv. Rózsáné* tulajdona volt s *Schmidt* József nyomdatulajdonosnak, aki a most megtalált iratokat a ház alapzatában elhelyezte, abban a házban volt a nyomdája.

Az épülő ház, amely különben olyan kis helyen épül, hogy utcai frontjára épen, hogy két ablak elfér, nagy hirtévre tett szert az ott talált érdekes leletek következtében.

Ma délután az új ház alapzatának megásása alkalmával egy már teljesen elkorhadt koporsóban a munkások egy emberi csontvázat találtak. A csontváz már teljesen szétmálló állapotban van és mint az azt megszemlélő orvosok: *Tisch* Mór dr. és *Vas* Sándor dr. megállapították, körülbelül fél század óta fekszik ott.

A rendőrség a csontvázat a fejső temetőbe szállította, az iníciált helyet pedig, ahol a koporsót megtalálták, fertőtlenítette.

A csontváz a legnagyobb valószínűség szerint még abból az időből való, mikor a lyceum-épület helyén a gör. keleti románok temploma állott. A gör. keletieknek ma is szokás az egyház főpapjait nem a temetőbe, hanem a templom környékén eltemetni. Nem lehetetlen tehát, hogy a ma megtalált koporsót és csontvázat még abban az időben temették oda.

— **A vezérkar főnöke Aradon.** *Beck* Frigyes báró tábornok, a vezérkar főnöke, mint már jeleztük, holnap *Aradra* érkezik. Az előkelő katonai vendég fényes kísérettel Erdélybe, Gyulafehérvárra megy, hol a jövő évi hadgyakorlatokon alkalmas szerepet keres s a honnét csak a hó 26-án érkezik vissza Bécsbe. A vezérkar főnöke Aradon ki fog szállani s az állomáson rövid időt tölt, a hol bayersheimi *Schwitzer* Lajos tábornok, temesvári hadtestparancsnok s az összes törzstisztek megjelennek. *Beck* br. tiszteletére a csász. és kir. 33-ik gyalogezred parancsnoksága a katonazenekar kíséretével egy dísz-századot rendelt ki az állomásra. *Beck* báró fogadtatásához már a napi *Aradra* érkeztek: *Lovento* altábornagy, nagyváradi hadosztályparancseok, *Valentic* altábornagy Szegedről, *Rieger* Imre lovas dandárparancsnok tábornok, Temesvárról, *Laeser* vezérőrnagy Temesvárról, *Daempff* Károly alezredes, *Sahwarzer* őrnagy, továbbá *Catinelli* főhadnagy és *Milkó* hadnagy segédtsztek.

— **Görög keleti pünkösöd.** A görög keleti egyház holnap, vasárnap ünnepli a pünkösöd első napját, mely alkalommal az aradi román és szerb templomokban fényes istentiszteletek lesznek.

— **A szobor átvétele.** Az új Szentháromság-szobrot az e célból kiküldött bizottság hétfőn reggel fél 9 órakor fogja hivatalosan átvenni *Róna* Józseftől. A bizottság *Salac* Gyula kir. tanácsos, polgármester elnöke alatt a következő tagokból áll: *Hász* Sándor, *Remetey* F. Károly, *Bonts* Döme, *Kristyó* János, *Domány* József, *Schusztér* Illés dr., *Nikolits* Péter, *Virágh* Lajos, *Csák* Cirjék dr., *Atzél* Péter, *Abray* Lajos, *Andrényi* Károly, *Barabás* Béla dr., *Boros* Vida, *Domonkos* Lajos, ifj. *Neuman* Adolf, *Nesnera* Aladár, *Marschall* Lajos dr., *Purkáriu* György, *Sarlot* Domokos, *Tedeschi* Viktor, *Tabakovits* Emil, *Vannay* Gyula.

— **Az aradi állomás kibővítése.** A *Nagyvárad*-ban olvassuk: A kereskedelmi miniszter az aradi vasuti állomás kibővítésének építési programját jóváhagyta és felhatalmazta az igazgatóságot arra, hogy a folyó évre megszavazott 600.000 korona hitel erejéig az építkezéseket foganatosítsák. A folyó évben mindenekelőtt a nagyváradi állami ut keresztezés áthidalását végzik el, továbbá befejezik a legsürgősebb előkészületeket az áruraktár, az utak és rakodó helyek kiépítéséhez. Az aradi vasuti állomás kibővítésének összes költségei négy millió koronát tesznek ki, a miből 1900. évre 500.000 korona esik.

— **A cár kondoleál.** Belgrádból jelentik, hogy a cár meleg hangu táviratot intézett *Sándor* királyhoz, a melyben részvétét fejezi ki az őt ért csalódás felett és megvigasztalja. Végül meghívja a királyt és a királynét Szent-Pétervárra. Ennek következtében a királyi pár június hó végén valószínűleg meglátogatja a cári párt és *Draga* királyné azután egy kaukázusi fürdőbe fog utazni kurára. Arról, hogy a királyné *Franzensbad*ba vagy *Buziásra* utazzék, szó sem volt.

— **Családi öröm az olasz királyi házban.** Mint egy római távirat jelenti, *Helena* olasz királyné ma délelőtt 9 órakor egy egészséges leánygyermeknek adott életet. A szülés minden komplikáció nélkül folyt le, s úgy a királyné, mint az újszülött hercegnő — hogy a megszokott kifejezést használjuk — teljesen jól érzik magukat. A keresztanya az előre megállapított terv szerint a montenegroi fejedelmé lesz. Az öröm nagy Olaszországban a szülés szerencsés lefolyása miatt, de még nagyobb volna, ha az újszülött — fiu lett volna.

— **Aradmegye új vasutja.** Békésmegye törvényhatóság: bizottsága tegnap tartott közgyű-

lésén ismét foglalkozott a tervben lévő *gyula-barakonyi vasut* ügyével. Mint nekünk írják, a közgyűlés a békés-vésztlői vasut kiépítése érdekében kiküldött bizottság javaslatát, mely szerint Békés-Csabán, Békésen és Vésztlőn át keskeny vágányu vasut létesíttessék, továbbá ugyanilyen vasutal kötessék össze Gyula Barakonyval, *elfogadta* s az előmunkálati engedély kikérése mellett az előmunkálatok foganatosítására az első alföldi gazdasági vasut felkérését határozta el. Egyben felhatalmazta a már kiküldött albizottságot, hogy a gyula-barakonyi keskeny vágányu vasut építésének tervbe vétele folytán magát Aradvármegye érdekeinek képviselőjére *aradmegyei* tagokkal kiegészíthesse.

— **De Wett Budapesten.** A budapesti burbizottság ma ülést tartott, melyen bejelentették, hogy *de Wett* bur parancsnok, a híres tábornok unokaöccse június hó 6-án érkezik a magyar fővárosba. Megkoszorozza *Petőfi* szobrát, a budai honvédszobrot s aztán *Kossuth* sirjához megy. Az ünnepélyes gyűlés a *Tattersalban* lesz.

— **Az aradi ügyvédi kamara** holnap, vasárnap délelőtt 9 órakor hivatalos helyiségében a m. kir. igazságügyminiszter által *Törvényjavaslat a magyar polgári perrendtartásról* ozim alatt közzétett tervezet tárgyában a m. kir. igazságügyminiszterhez intézendő felterjesztés tárgyalására rendkívüli közgyűlést tart.

— **Elfogatási parancs Sima Ferenc ellen.** A szentesi nagy neptribun tegnapelőtt Romániából nyilatkozatot küldött a lapoknak, amelyben megcáfolja szökésének híret, s jelzi, hogy rögtön utazik haza. *Sima* Ferenc mind a mai napig még nem érkezett meg. Mint egy szegedi távirat jelenti, a királyi ügyészség ma terjesztette be *Sima* ellen vádindítványát. A törvényszék ennek folytán *Sima* országos körözését elrendelte s ellene az *elfogatási parancsot* kiadta.

— **Öntöző csatorna a Maros mentén.** A szegedi kereskedelmi és iparkamara az évi jelentésében tíz esztendő óta következetesen hangsúlyozta gazdaságát alakító szükségét az öntöző csatornák létesítésének. Azonkép *Csongrádvármegye* közigazgatási bizottsága is a mult évben a miniszterelnökséghez intézett jelentésében sürgette a csatornázást. És e napokban az óriási horderejű ügyre fontos leirat érkezett a megyéhez. A leirat szerint a közigazgatási bizottság 1899-ik évi éves jelentésében hangsúlyozta a *Körös-Tisza-Maros* folyók közén egy öntöző csatorna létesítésének fontosságát s kérte a kivitel tanulmányozásának elrendelését. Ebből eredőleg kijelenti a miniszter, hogy ő is fontos kérdésnek tekinti, miszerint az említett területek öntözésének lehetősége biztosítható s épp ezért utasította a kulturmérnöki hivatalt a *Körös-Tisza-Maros* folyók közén célszerűen létesíthető öntöző csatornák tervének elkészítésére s reméli, hogy az idevonatkozó műszaki munkálatok már a jelen év folyamán elkészülnek, s bírálata alá terjeszthetők lesznek. A megyében érthető érdeklődéssel várják az ügy további kifejlését, mert nagy dologról van szó, ha a leirat ígéretét csakugyan nyomon követi a tett.

— **Brescit megfojtották.** Olaszországban, úgy látszik nem tudnak belenyugodni semmikép sem a király-gyilkos *Bresci* öngyilkosságába. Fáj az olasz népnek, hogy *Bresci* nem szenvedte végig a reá mért büntetést, hanem önmaga szakított véget szenvedéseinek. *Nápoiyban* ma le is tartóztattak egy embert, a ki kijelentette többek előtt, hogy az ő biztos tudomása szerint *Bresci* nem lett öngyilkos, hanem egy fogházór fojtotta meg. E hir terjesztése miatt most fogva van az illető, ki ekép áldozata lett *Bresci* öngyilkosságának.

— **Milyen időnk lesz?** A szegedi *Meteor* június nóra a következő időt jósolja: Június hava a rendes, neki megfelelő időjárás fogja meghozni. 14-ike körül változatosabb leend. Ha a 12-ike felé visszatérő foltokat újra látnok,

e változatos természetes dörgés, villámlás és zivataros esőkben nyilvánulna. Ha a foltok megsemmisülnének, az nem igen lenne kedvező reánk nézve, mert így könnyen hűvös, esetleg hosszantartó esőzések állanának be, ami az aratásra éppen nem kívánatos. Ok nincs tudtommal az eltűnésre. A napot rossz hővezető burok jelenleg nem borítja, így június főjellege annak megfelelőleg meleg lesz. Jégesők azonban inkább csak a hónap másik felében várhatók.

— **A kardnyelő hölgy halála és férjhez menetele.** A Barnum-féle cirkusz, csodaember- és állatsereglő már elpályázott Magyarországból, elszállítván néhány százezer ember aprópénzét s jelenleg az osztrák tartományokat boldogítja világot átjáró humbugjával. A reklám amerikai nagynestereinek nem a legutolsó fogása volt az egyik délvidéki magyar városban, hogy elhíresztelték, miszerint a bájos kardnyelő hölgy, miss *Mary*, egy szabálytalan kardnyelés következtében hirtelen meghalt. Miss *Mary*, akiért Amerikától kezdve Európa legszélsőbb határáig annyi ifju szív gyullt lángra s aki egy-egy kard vagy bakaszurony megozsonázása után oly bűbajos mosoly kíséretében árulta arcképeit. A hírrel együtt az is köztudomásra jutott, hogy az új világrész bájos virágát a cirkuszban helyezik üvegkoporsóban ravatalra s az uszkárfejű ember, a számi ikrekkel együtt zokognak fölötte. Erre a hírre természetesen ezrivel tódult a közönség Barnumékhoz, azonban ott mit láttak? Miss *Mary*, a gyönyörű kardnyelő hölgy, ott állt a csodaszülöttek társaságában, piruló arccal, mirtuszkoszorúval fején. Szólt pedig Bailey cirkusztulajdonos ur tolmács segítségével ilyenformán a közönséghez:

— Tisztelt közönség! Önök gyászra jöttek, de vigasztalódjanak. A miss *Mary* haláláról szóló hír alhir volt. Miss *Mary* nem halt meg, sőt boldog menyasszony és itt önök előtt veszi feleségül a nyulós bőrű gentleman, mstr *Halton*.

Amint később megállapították, Ausztria-Magyarország területén ez alkalommal huszonnyolcadszor esküdt hűséget miss *Mary* a nyulós bőrű urnak.

— **Változás a telefonban.** A következő értesítést vettük: A távbeszélő előfizetőket értesitem, hogy mai naptól 328 szám alatt bekapcsolt *Molnár* József, s 448 szám alatt bekapcsolt *Antonovits* Anna a távbeszélő előfizetők sorából kiléptek és 328 számú előfizetőnek *Kemény* Manó építési vállalkozó, 448 számú előfizetőnek *Sugár* Jenő dr. ügyvéd, 472 számú előfizetőnek *Hám* Alajos kapcsolatot be. Tisztelettel felkérem a változásokat a névsorban keresztül vezetni. Arad, 1901. június 1. *Szél* Ernő pt. felügyelő.

— **Letartóztatott anarkisták.** *Madridból* jelenti egy távirat, hogy ott a rendőrség két anarkistát tartóztatott le, kik Lengyelországból mentek oda. A letartóztatott egyik olasz alattvaló. Hír szerint az anarkisták merényletet terveztek a spanyol miniszterek ellen.

— **A lippai járásbíró új épülete.** Az igazságügyminiszter a lippai járáshíroság és fogház újjáépítését megengedvén, felhatalmazta a temesvári kir. törvényszéket, hogy az erre vonatkozó árlejtési hirdetményt tegye közzé. Eszerint a lippai járásbíró hivatalos helyiségeit kilencvenkét ezer korona kikiáltási ár mellett építik fel. A versenytárgyalást folyó hó 24-én tartják meg a temesvári törvényszéknél, hova az írásbeli ajánlatok beküldendők.

— **Szerencsétlenség a vasuti átjáró építésénél.** A simándi-uti vasuti átjáró építésével ma délután szerencsétlenség történt. Egy *Opre* Tódor nevű 52 éves mikalakai napszámos egyik munkástársával vizet hordott fel az átjárón dolgozó kőműveseknek. S mikor a nagy vizes dézsával az emeletnyi magas átjáró egyik sarkához ért, a dézsa beleütődött az építmény sarkába s *Oprét* leütötte. A szerencsétlen munkás lezuhant a 3 méternyi magas átjáróról s ennek következtében balkarját eltörte. Az inspekciós rendőrtiszt, ki *Tisch* Mór dr. főorvos kíséretében ment ki a helyszínére, a kórházba vitette

a sérült munkást. Bérkocsiba ültették s úgy szállították be a megyei kórházba. Utközben *Opre* megjegyezte, hogy életében most ült először hintón, de szívesen elengedte volna ezt e szórakozást.

— **A Neptun-marosfürdő építési munkái** serényen folynak s az uszoda pár nap múlva átadatik a használatnak. A fürdőbe szóló és uszástanulási jegyek kiadását hétfőn kezdi meg az igazgatóság még pedig a töltésen levő régi, Grünberger-féle jegyeladási sátorban, hol addig is, míg a fürdők megnyílnának, naponta d. e. 10—12-ig és délután 4—7 óráig a tavalyi árakon válthatók meg az idénybérletre szóló jegyek.

— **A Marosba ugrott szerelmes pár** A Kass-vendéglőnek tegnap eltűnt két alkalmazottját még mindig nem találták fel. Azt, hogy a Marosba ugrottak, hátrahagyott levelükből sejtik hozzátartozóik. Egy szemtanu tegnap a késő délutáni órákban látta a temesvári hidon csokolózni a leányt: *Halász* (Fischer) Mariskát és *Hock* Zoltánt, a szeretőjét, azután pedig összeölkezve állítólag beleugrottak a Marosba. Ennek dacára nem nagyon valószínű, hogy a két szerelmes a Marosba ugrott volna. A férfinek ugyanis száz korona megtakarított pénze volt, melyet eltűnésük előtt magához vett. Ha tényleg szándékukban lett volna a Marosba ugrani, úgy aligha vette volna *Hock* magához a pénzét. Az sem lehetetlen, hogy *Hock* a katonai szolgálat elől menekülendő, ment el jobb hazát keresni maguknak.

— **Mihalkovics orvostanár szobra.** *Mihalkovics* Géza dr.-nak, a két évvel ezelőtt elhunyt neves orvostanárnak szobrát, holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor lepezik le fényes ünnepség keretében a budapesti új anatómiai intézetben. A szobor harmadfél méter magas talapzatát ma állították fel az intézet főhomlokzata előtt elterülő kert középső virágágyában. A talapzat egészen egyszerű. Homlokzatába ezt a följírást vésték: *Mihalkovics*, két-két babérlevél közé. A méter magas érc mellszobrot ma este helyezték a talapzatra. Az emlékbeszédet *Lenhossek* Mihály mondja.

— **Rablógyilkos katonafegyencok.** A *Magyar Szó* írja az alábbi regényes történetet: *Birescu* Mojszát és *Budianu* Györgyöt, mint katonákat ítelték el három évi fegyházra s büntetésüket az aradi katonai börtönben töltötték. Ez a két rab pár héttel ezelőtt megszökött az aradi várból s azóta bujkálva csavarogtak a délvidéken, lopással és rablással tartván fenn magukat. A fegyházból történt szökésük után, a magyarádi határban betörték *Borlován* utkaparó házába, akitől élelmiszert, ruhaneműt, egy kétsövű vadászfegyvert és egy hatlövetű forgópisztolyt vittek el. Itt átöltözködtek az utkaparótól rabolt ruhába, fegyencruhájukat a Marosba dobták és még az éjjel eljutottak Szent-Annáig. Itt egy pástorkunyhóban huzzák meg magukat nappal s a mint az éj beállott, Petrisre rándultak, ahol *Stern* Izsák kereskedő boltját kirabolták, miközben a kereskedőn és nejen, kiket az ágyban leptek meg és megkötözték, oly súlyos sérüléseket ejtettek, hogy *Stern* pár napra rá belehalt a sérülésbe. *Stern*től 60 forint készpénzt és 200 forint értékű ékszert vittek el. Az elrabolt pénzből Lippán új ruhát vettek maguknak és az ékszerek egy részét is értékesítették. Tegnap előtt éjjel *Varbucz* János bélinci lakos házába törtek be. A zajra *Varbucz* felébredt és kiment az udvarra, hogy a zaj okát megtudja. Alighogy kilépett a konyhaajtón, lövés dördült el. *Varbucz* cselédjei és a szomszédok, akik üldözőbe vették a menekülő gyilkosokat s hosszas hajsza után sikerült is nekik mind a ketőt elfogni. Az elfogott rablógyilkosokat megkötözve átadták a csendőrségnek, mely őket Temesvárra

vitte és átadta a katonai hatóságnak. Erről a rémes dologról itt nálunk sem a polgári, sem a katonai hatóságok, mit sem tudnak. Kacska lesz az egész.

— **Arvaházi alapítványi helyek.** A boldogult *Deutsch* Ignác által alapított aradi izr. árvaházban folyó évi június 1-ével három alapítványi hely üresedik meg, melyekre felvételt nyerhetnek elsősorban aradi születésű, atyátlan anyátlan vagyontalan árvák, másodsorban aradi születésű atyátlan, vagy anyátlan árvák, és végül idegen illetőségű egész- vagy félárvák. Az idevonatkozó, születési, erkölcsi, újraoltási és a szülő elhalálozását igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvények f. évi június hó. 30-áig az aradi izr. hitközség címére terjesztendő be. *Deutsch* Bernát elnök.

— **Rigó Jancsiék örökölték.** A szép *Ward* Klára, ki *Chimay* herceget a faképnél hagyta, hogy *Rigó* Jancsi cigányprimással élhessen, most kedvesével Karlsbadban van. Ott érte az az örömhír, hogy nagyatyjától, aki Amerikában nem rég halt meg, nagyobb összeget örökölt. *Chimay* hercegné az örökségből, mely állítólag több milliót tesz ki, összes adósságait kifizette.

— **Halálozás.** *Dinter* József aradi műkerész ma 57 éves korában elhalt. Temetése *Dezső*-utca 12. számú házból holnap délután 4 órakor lesz.

— **Vilma királynő Németországban.** Berlinből táviratozzák: A *Vilma* királynő tiszteletére rendezett ünnepségek az operaház diszeldadásával végződtek. Szinre került *Az ezred leánya*. *Vilma* királynő a császár és a császárné között az udvari páholyból nézte az előadást. Jobbra ült *Frigyes Lipót* herceg neje és *Henrik* németalföldi herceg, balra a mecklenburgi nagyherceg. A földszinten a diszeldésre meghívott előkelőségek foglaltak helyet. A diplomáciai testület és a diplomácia hölgyei is jelen voltak az előadáson. A színház ünnepiesen ki volt világítva. A páholyok virággal voltak díszítve. Szünet alatt a felségek teáztek, az előadás után pedig visszatértek az új palotába.

— **Hivatalos órák — nyárban.** Az aradi kir. pénzügy igazgatóság f. évi június 3-tól hétköznapokon reggel 7—2 óráig, vasárnap és ünnepnapokon reggel 8—11 óráig tart hivatalos órákat.

— **Öngyilkos körjegyző.** Eddigél ismeretlen okból akart ma meghalni Budapesten *Kovács* Sándor 54 éves vidéki körjegyző. Tegnap érkezett meg a fővárosba, s a soroksári-utcai „Két korona“ szállóban bérelt magának lakást. Az éjszakát, úgy látszik, csöndben töltötte el, de reggel négy órakor két egymásutánban elhangzott pisztolylövés a szálló egész személyzetét felriasztotta az alvásból, ő maga pedig több helyről vérezve, összerogyott. Az életunt körjegyzőt a fegyver golyója mindkét kezén találta. Eszméletlenül terült el a padlózatán s csakugy patakzott belőle a vér, míg a mentők megérkeztek, a kik a Rókusba szállították a szerencsétlen embert. Bár délelőtt eszméletén volt, de állapota életveszélyes s felgyógyulása nem remélhető.

— **Nagy tüzek.** Két nagy tüzről is ad hirt a táviró. Az egyik *Brasáncs* községben volt, hol *Weinberger* Sándor gőzmalomtulajdonos malmá, háza és melléképületei, a melyek egy egész utca részt foglaltak el, égtek le. *Porupka* trencsénmegyei községben szintén riási tüzvész dühöng. Az egész község lángokban áll, eddig 350 ember van hajlék nélkül. Hatvan ház, háromszor annyi mellékhelyiség esett a lángok martalékául.

— **A Maros titka.** Szenzációs rablógyilkosságról ad hirt *uj-aradi* tudósítónk. Egy női holttestet találtak a halászház Kis. Szt. Miklós közelében a Marosban. A holttest fején és végtagjain óriási sebek tátongnak, melyek azt engedik következtetni, hogy a szerencsétlen asszony rablógyilkosságnak lett áldozata. A holttestet a temető halottas házába szállították a kiből később *Vogl* J. kis. szt.-miklósi földmí-

velő a kedvesét ismerte fel Az eddigi előnyomozásból kitűnt, hogy az asszonynál 124 korona készpénz volt, melylyel a vásárba indult; ntközben valószínűleg megtámadták, kirabolták és meggyilkolták. A bűntény felderítésére és a helyszíni szemle megtartására *Kotoc* Pál, temesvári vizsgálóbíró *Szigeti* Henrik dr. kíséretében Kis-Szent Miklósról utazott. A csendőrség a gyilkosok kézrekerítésére széleskörű nyomozást indított meg.

— **Halottaiból feltámadt menyasszony.** Egy fiatal békésgyulai hivatalnok a minap vette feleségül egy nagyváradi főbb hivatalnok leányát. Ennek a házasságnak, mint Nagyváradról írják, érdekes története van. A gyulai hivatalnoknak a nagyváradi kisasszony már régóta ideálja. Sokáig hírt sem hallott a kisasszonyról, míg egyszer csak egy barátja megírta, hogy a kisasszony meghalt. A gyulai ifju megdöbben e hírre, vasutára ült és Nagyváradra utazott. Első útja egy virágkereskedésbe vitt, hol koszorut csináltatott, melynek szalagján *A felejthetetlennek* című felírás volt. Ezzel a koszorúval állított be a gyászoló házba. Legnagyobb meglepetésére maga a kisasszony nyitott neki ajtót, akinek a ravatalára koszorut hozott.

— Hát maga nem halt meg? — kérdezte remülten a gyulai ifju.

— Ugyan mi jut eszébe! — szölt a kisasszony nevetve.

— Pedig én már koszorut is hoztam magának.

— Már pedig én a maga koszorúja kedvéért nem halok meg. Hanem ha már elhozta a koszorut, maradjon itt ebédre.

Az ifju ott maradt ebédre, a régi szerelmi láng pedig újra felesapott benne. A gyászos hirnek esküvő lett a vége.

— **Eljegyzések.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e héten a következők jejtkeztek házasságra: *Erdődi* András asztalos eljegyezte *Mittermüller* Karolinát Aradon. *Breitmann* Lipót szobafestő segéd *Frevillig* Mariát Pészakról. *Dreusz* Mihály kádár *Somogyi* Saroltát Aradon. *Turay* Antal gépész *Dávid* Aléziát Aradon. *Bisz* János lakatos *Back* Ilonát Aradon.

— **Herceg és anarkista.** Egész London nevét most azon a mulatságos kis epizódon, a mely a walesi herceggel esett meg a minap, a ki Chatsworth lordnál volt látogatóban, a lord sussexi kastélyában. A kastély körül levő birtokon a herceg házigazdájával és egy kis vendégtársasággal fácánra vadászott. Pénteken délután egyszerre sűrű köd ereszkedett le s a vadászok ezért valamivel korábban tértek vissza a kastélyba, a hol aztán nyakra-főre siettek, hogy a vacsorával elkészüljenek. Éppen, a mint a herceg és a többi vendég megjelent a park kapujánál, egy gyanus külsejű idegen, a ki fekete ládikát vitt a hóna alatt, a park falának mentén a kastélyba iparkodott. Egy ügyes detektív csakhamar lefogta a gyanus idegent s így nem tudta magát kellően igazolni, a lelkiismeres rendőr azt gondolta, hogy legalább is anarkista. A trónörökös észrevette, hogy valami történt s természetesen érdeklődött az idegen elfogásának részletei iránt. Maga elé vezette s komoly hangon egyenesen az anarkistához fordult s megkérdezte tőle, hogy mi volt a szándéka, mire az egész testében remegve ezt a választ adta:

— I am the band. (Én vagyok a zenekar.) Végre kiderült a mulatságos félreértés. A szerencsétlen a kastélyban alkalmazott zenekar tagja volt, de mint német ember, csak néhány szót tudott angolul. A muzsikussá válásért s ezért észrevétlenül akart a kastélyba jutni, miközben elfogták. A londoni esti lapokba pedig belekerült a hír, hogy a walesi herceg ellen merénylet készült s ez a hír természetesen nagy izgatottságot okozott Londonban. Csak

másnap közölték aztán az eset komikus magyarázatát.

— **A szem megcsókolása veszedelmes.** Az *Egészségügyi Lapok* új számában olvassuk a következő érdekes apróságot: Egy vidéki földbirtokos fiatal nejét vitték Urhoff boroszlói szemésztanár klinikájára súlyos szemgyulladásának gyógyítása végett. Sokáig kétség volt az iránt, mi okozhatta e veszélyes betegséget, míg végre kiderült, hogy a férje gyakran szemén szokta megcsókolni. A férj nyálának vizsgálata pedig kiderítette, hogy sok pneumococust tartalmaz. E pneumococcus a tüdőgyulladás gerjesztője. A szemnek edző folyadékkal való kezelése megakadályozta ugyan a gyulladás továbbterjedését, de a szaruhártyán már oly súlyos elhomályosodások léptek fel, hogy a szem látóképessége majdnem teljesen elveszett. Mivel a pneumococcus a nyálban nem ritkán fordul elő, e példa komolyan figyelmeztessen az említett veszedelemre. A szembe jutott pneumococcus kötőhártya-gyuladást okoz, mely átterjedve a szaruhártyára, ezt elhomályosítja és így a látóképességet tönkretelheti. Súlyos esetben a szem belseje is meggyuladhat és ekkor az egész szem elvész.

— **Öngyilkos a szeretője lakásán.** Ma délután nem közönséges körülmények között követett el öngyilkosságot Aradon egy *Loyin* Róza nevű pécskai születésű 23 éves cselédleány. Reggel 7 órakor elment kedvesével a Határ-utca 8 számú házban lévő lakására, s kiszemelvén az időt, mikor a háziasszony sem volt otthon, bement a kedvese szobájába, lefeküdt annak ágyába s a *magával hozott marólugot ott kiitta.* Öngyilkosságának oka az, hogy összeveszett szeretőjével, akinek októberben a katonasághoz kell bevonulnia. *Tisch* Mór dr. és *Kovács* Antal rendőrhadnagy a kórházba szállították a súlyos belső égési sérüléseket szenvedett cselédleányt.

— **Megmérgezett gyermekek.** Szent-Lőrincen megindító szerencsétlenség történt, melyek négy kis gyermek élete esett áldozatul. *Bisztrai* Ferenc hentes két kis fia meghívta a két szomszéd gyermeket: *Tuba* István és *Andrus* Andrást játszani. A gyermekek játék közben lekerültek a pincébe, a hol sült sertéshúst találtak. A gyermekek mohón neki estek a husnak s megették. Nemsokára a gyermekek hazamentek. Otthon rosszuléiről panaszkodtak, de mert nem mondták meg, mit ettek, a szülők azt hitték, hogy a futkosástól lettek rosszul s e miatt nem is tettek semmi intézkedést, csak a mikor már a gyermekeken mérgezési tünetek is észlelhetők voltak, orvosért küldtek a szomszéd faluba, de mire az megérkezett, már nem lehetett a gyermekek segítségét. *Mind a négy iszonyu kínok közt meghalt.* A pincében felszaporodott patkányok ellen ugyanis mérgezett sült húst raktak le s a boldogtalan gyermekek azt ették meg.

— **Uj részvénytársaság Aradon.** Az aradi szalmapapirgyár, mely tudvalevőleg a *Budapesti Bankgyejesület* tulajdonát képezte eddig, tegnap Budapesten egy millió korona alaptőkével részvénytársasággá alakult át. Az új részvénytársaság igazgatói lettek: *Frankl* József, a Budapesti Bankgyejesület vezérigazgatója és *Hüttl* Tivadar budapesti nagygyáros, és *Révész* Adolf, az arad-csanádi vasutak főfelügyelője.

— **Gyujtogató háztulajdonos.** Szeghalomról távirják, hogy ott *Krenner* Ádám háztulajdonos felgyujtotta a házat. A gyujtogató elfeledte, hogy lakója bent alszik a szobában s így a szerencsétlen alvó ember *bent égett.* A gyujtogató háztulajdonost elfogták s az eljárást megindították ellene.

— **Garázdalkodó éjjeli őr.** Kis-Varjas község Gonosz Pistája ez idő szerint *Gyurkó* József. A garázda éjjeli őr nemhogy a rendre ügyelne, a faluban, hanem még ő csinálja a legtöbb botrányt. Az elmúlt éjjel is borra szomjazott, de mert a kocsmasajtaja már zárva volt, nagy lármával követelte annak kinyitását. A lárma csendőrök is előkerültek s illóbb magaviseletre intették a hangos baktort. Ez azonban fokosával neki ment: a csendőröknek s csak

nagynehezen tudták lefegyverezni. A feljelentést a garázda ember ellen megtették.

— **A hőség áldozata.** Debreczenből írják, hogy *Le. ti* Kálmán hajdu-szoboszlói ügyvéd a debreceni vasuti állomáson hirtelen rosszul lett és eszméletlenül terült el a földön. Az elősiető orvosok a nagy hőség által előidéztet agyvértődulást konstataáltak. Lenti ügyvédet testvére lakására vitték, hol gondos ápolásban részesítették.

— **Öngyilkos asszony.** *O-Pécskán* *Pontá* Ilésné 63 éves román asszony ma délelőtt szerencsikával megmérgezte magát s meg is halt. Az öngyilkos iszákos asszony volt s életuntagságból követte el tettét.

— **A meglopott kucséber.** *Schwarz* Samu aradi kucséber áruinak őrzetében nem igen lehet éber. Így történhetett meg az, hogy tegnap este, mikor egyik aradi sörcsarnokban a jó szerencsét leste, elloptak a kosarából 30 korona értékű szivar-szipkát és dohányszelencéket. A rendőrség keresi a tolvajt.

— **Összeomlott ház.** Konstantinápolyból táviratozzák: Bejrutban összeomlott egy nagy lakóház. A romok alatt sok ember lelte halálát. Két család teljesen elpusztult.

— **Víz helyett marólug.** Özvegy *Jós* Mihályné Határ-utca 17 szám alatt lakó 62 éves napszámosnő ma tiszta véletlenségből marólugot ivott víz helyett. Reggel egy krajcár ára marólugot vásárolt, hogy avval lakása padlózatát felsurolja. Délután vizet akarván inni, véletlenül a marólugot tartalmazó bögréből ivott. *Tisch* Mór dr. főorvos részesítette az öreg asszonyt az első segélyben, a rendőrség pedig a kórházba szállította be.

— **A Mars lakóiról** Alig mulik el nap, hogy francia lapok tudományos vagy mulattató cikkeket ne írnanak a Marsból jövő üzenetekről s mindegyik cikkben ott a kérdés: vajjon csakugyan vannak-e lakók a Marsban s óhajtanak-e ezek a lakók velünk összeköttetésbe lépni és mit hozhatnak nekünk, mit vehetnének el tőlünk?

E kérdésekre vonatkozólag *Gauthier* Emil a *Figaro*-ban fölemlíti, hogy a Mars lakói néhány évvel azelőtt már egyszer megpróbálták, hogy velünk összeköttetésbe lépjenek és pedig udvariatlan módon: egy löveget küldtek ugyanis a földre. Hogy a dolog miképp esett meg, azt *Gauthier* a következőképpen beszéli el:

Vagy három évvel ezelőtt *Macdonald*, szintén amerikai csillagász, éjjeli egy óra tájban hazafelé tartott. Az éj koromsötét volt s *Macdonald* csak tapogatózva találta meg az utat. Egyszerre ijedve állott meg. Vakító fénysugár futott át a sötétségen s egy fehérén izzó tömeg zuhant le alig egy-két lépésnyire a tudós lábai előtt és csattogva vágódott az utca kövezetére. A bátor csillagvizsgáló rögtön oda-sietett, hogy a ritka meteort kiássá, s mikor ez megtörtént, hosszukás alaku izzó tömeget talált, mely elviselhetetlen forróságot terjesztett maga körül. — Mire a rejtélyes tárgy kihült, kitűnt hogy az egy meglehetősen szabályos alaku golyó, fehérés ércből, mely különös ákombákomokkal volt tele. *Macdonald* sok fáradsággal hazahurcolta a drága kincset és azon volt, hogy a titokteljes irást el tudja olvasni; föltette magában, hogy addig nem nyugszik, míg ez nem sikerül neki. Azonban, ugylátszik, a munkáját még ma sem végezte el, eddig legalább a világ mitsem halott a felfedezésről.

— **A város és a falu egészsége.** *Rubner* német orvostanár kimutatja, hogy a halálozás átlag véve nagyobb a városban, mint a vidéken, minek okát *Rubner* a város és vidék viszonyaiban és lakosságuk különböző, egymástól sokban eltérő életmódjában keresi. A külső életviszonyok között a levegőnek és a klímának van jelentősége. A városban a szél szabad mozgása akadályozva van. Nagy városokban kevesebb a verőfényes napok száma és a leve-

gőnek is más az összetétele, nevezetesen sokkal tisztább, mint a vidéken. Különösen a lakások levegője nem jó. Rubner a nagy városok élelmézési viszonyaival sincs megelégedve. A hatóságok ugyan sok üdvös intézkedési tesztek a bajok enyhítésére, de a hatóság egyedül mindent nem tehet; minden egyesnek egészsége érdekében minden tőle telhetőt meg kell tartani. Városban a foglalkozás nagyobbára zárt helyiségekben folyik, ami szintén hátrányos az egészségre. A városok sokféle lárma okozza a városi ember idegességét, nyugtalanságát, amit még inkább fokoz a közlekedő eszközök izgató zaja; a közlekedési eszközök folyton resgésben tartják a testet, sőt erős lökést is szenvedhetnek vele. A városi ember erejének folytonos megfeszítésével dolgozik, s hogy a kifáradásnak elejét vegye, mindenféle izgató és élvezeti szerrel, kávéval, teával, szivarral, borral, sörrel, konyakkal él. A városi lakos túlterhelését mulatsággal, melyeket szórakozás végett keres, még inkább fokozzák. A városi élet százféle hátrányai sok esetben lassu testi s szellemi elcsenevésre vezetnek. A szervezet harmóniájának fenntartására Rubner testgyakorlatokat, a bőr megfelelő ápolását továbbá időközönként vidéken tartózkodást ajánl.

— **A rácsos üveg.** Angliában és Belgiumban új és különlegesen gyártott üveg terjed el, melynek fémrácsa van. E műveletet azon pillanában eszközlik, midőn az üveg még izzó és így megakadályozza a fémrácsnak a levegővel való érintkezését, illetve oxidációját. Az így előállított üvegtárgyak vághatóak, csiszolhatóak és kiváló ellentétet tanúsítanak lökések, nyomások és gyors hőmérsék-változások ellen. Az új üveg alig törhető el, úgy, hogy nemcsak oly célokra alkalmazható, melyekre eddig a közönséges üveget alkalmazták, hanem azokra is, amelyekre a közönséges üveg törékeny volta miatt nem volt alkalmas. Az új üvegnek az építészetben van nagy jövője, például; felső világi-tásos termek tetejét rácsos üvegből csinálva, a külső burkoló rácsot megtakaríthatjuk. E tetőt a munkások könnyen tisztogathatják anélkül, hogy a bezuzástól kellene félni még kisebb üvegvastagság mellett is.

— **Kossák József** csász. és kir. udvari fényképész. Templom utca 2. szám. Felvételleket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— **Villamoselgázolás.** Ma reggel 6 órakor Ujpesten, az óz-utca és István-ut sarkán a budapesti közúti villamos vasut 10. számú kocsija elütötte Szabó Márton vasuti ór Mathoner Teréz nevű feleségét. A szerencsétlen asszonyt bevitték a gróf Károlyi-féle kórházba, a hol rövid szenvedés után agyrázkódásban meghalt. Holttestét a boncoló intéz tbe vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Nyári ünnepélyek.** Legyezők férfiak és hölgyek részére, tréfás mulattató cikke, konfetti, azonkívül keztük, szalmakalapok, nyakkendők stb., igen nagy választékban Porter Vilmos mindkét áruházában.

— **Nyári munkaszünet.** A holnap vasárnap-tól kezdődőleg érvényesül ismét a munkaszünetes törvénynek nyári időszakra vonatkozó része, amikor az üzletek csak délelőtti 10 óráig maradhatnak nyitva, a borbélyüzletek pedig déli 12 óráig.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Budapest főváros elsőrangú szállodája az Angol királynő szálló** (Deák Ferenc-utca 1) melyet különös figyelmébe ajánlunk a fővárosba utazó közönségnek. A szálló tulajdonosa: Palkovics Ede — mint értesülünk — jutányos árkedvezményben részesíti vendégeit.

— **x— Férfitő betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta, egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „Krisztály” Szt.-Lukács fürdői hegyiforrás hirdetésére.

— **x— A hirdetési rovatunkban** Mittner József által hirdetett Pohn-féle szabadalmazott biztonsági házfedő tetőcserepek igazán kitűnőnek vannak elismerve úgy a városnál, mint megyénél és az államnál. Barkinek ajánlhatjuk.

— **x— Haladunk!** A „hazai iparpártolás” jelszó, már minden irányban hatással bír. Örömmel konstatálhatjuk, hogy a gyár- és kisipar Magyarországon és főképp nálunk szép haladásnak örvend, lassanként visszajönnek derék iparosaink, akik külföldön képeztek ki magukat, hogy szeretett hazánkban tapasztalataikat érvényesítsék amint ezt most is teszi Faix Jaques, aki Bécs városban több éven át zongoratermet és zongora készítői műhelyt tartott fenn, és most itt szülővárosában letelepedett. Bővebb felvilágosítást nyújt a mai számunkban megjelent hirdetése.

— **x— Pártoljuk a hazai ipart.** Haidekker Sándor sodrony-szövet, fonat és kerítés gyára ezen a legújabb és legelőszörűbb gépekkel felszerelt gyártelep (Budapest, Üllői-ut 48. sz. a. az üllői kaszárnya átellenében) olyan izléses, szép és tartós sodronykerítéseket készít jutányos árak mellett, hogy valóban teljesen feleslegessé válik ezen cikkért külföldre küldeni a pénzt.

— **x— Ő cs. és kir. fensége Gizella főhercegnő** védnöksége alatt férjhezmenendő leányok kihazasítására alakult Gizella-egylet gazdasági és közhasznú tevékenységének második évtizedét rendkívül kedvező mérleggel zárja le, melyet egyrészt tetemes újszerzés, a bevételek emelkedése és a tartalékok gazdag gyarapítása, másrészt a kezelési költségeknek az előző évekhez képest való csökkenése jellemző. A könnyen áttekinthető és állami felügyelet alatt összeállított üzleti jelentés és annak számos statisztikai mellekete, melyek az ügyvezetés világos, és mindenki által megérthető képet nyújtják, azt mutatja, hogy az 1900. évi üzleti szerzés 20.178.000 koronára rugott. Az év végével 128.939.000 koronára szülő 103.556 kötvény volt érvényben; az év folyamán 1.275.000 korona kihazasítási tőkére szülő 1837 kötvény vált esedékessé. Az évi bevételidíjak, kamatok és illetekben 7.436.000 koronát tett ki. A matematikai tartalékalap 4.703.000 koronával gyarapított és az év végével 35.388.000 koronára emelkedett. A vagyonszám 36.535.000 koronára rug és főképpen óvadékképes és kamatozó értékpapirokban az osztrák-magyar banknál van elhelyezve. Az 1900. évi üzleti felesleg a felmillió koronát megközelíti és így az osztalékigénnyel bíró tagok az évi díj 7%-ának megfelelő osztalékban részesülnek, mely az osztalékalapban javukra iratik. A szegény leányok kihazasítási alapjából az elmúlt évben 40 érdemes menyasszony részesült kelengyeségében, akiknek szülői a Gizella-egyletnél kötött biztosításukat kedvezőtlen anyagi viszonyaik folytán annak idejében már az első biztosítási évben beszüntetni voltak kénytelenek. Ilyképen a Gizella-egylet azoknak is nyújt bő kártérítést, akik az övéikről való gondoskodás oly hasznos művét a biztosítás folytatása, illetve érvényben tartása által befejezni nem tudták. Ezen külön alap vagyona az idő szerint 297.000 korona. Az intézet vezérképviselősége Aradon, Zrinyi-utca 4. b. szám alatt van.

Peres sütemények.

(Bonyolult per a kifli miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 1.

Érdekes ügyben fog a napokban itélkezni egyik Aradhoz közeli büntető járásbíró. Van benne vád és viszonyvádlás is. A vád lopásról, a viszonyvádlás rágalmazásról szól.

Az ügy előzményei egy előkelő kávéházban keletkeztek, ahol nap-nap után megjelent egy jómódu polgár a délutáni habos kávéra.

Elnézte a sakkozókat, közben felhőrpintette a párolgó italt, aztán fizetett és távozott. A szemfüles pincérnek azonban feltűnt, hogy a vendég csak egy kiflit mond be a fizetésnél s mind annak dacára úgy tűnik fel a kiflis kosár, mintha több fogyott volna el belőle.

Azért próbát tett. Megszámolta, hogy hány kifli van a kosárban? Rendesen nyolcat tett belé. A kifizetésnél pedig a bemondás megint csak egy volt. Dacára annak, hogy a kosárban csak öt maradt.

Most még csak az kellett, hogy lássa is valaki a kiflifogyasztást, bárha inkább az volt a gyanu, hogy a vendég elviszi magával, mert az elsőt sem fogyasztja el egészen. A kávéháznak abba a falába, a melyik mellett nap-nap után ül az öreg, egy oldalszobából két finom

kis lyuka furtak s ott elhelyezkedett két pincér.

A vendég megint a régi mód szerint járt el. Megitta a kávéját egy kiflivel, kettőt pedig zsebre vágott. Mindezt pompásan lehetett onnan belülről látni.

Jött a sor a fizetésre s a polgár bemondja:

— Egy kávé, egy kifli.

Mire a főpincér elébe rakta a számlát, a mely 50 kiflivel többet tüntetett fel.

A vendég lázmázni kezdett, hogy ez a zsarolás még sem járja, hogy így, meg úgy megmutatja majd a pincérnek ezt a merészséget, a derék fizető azonban nem ment tovább, hanem hogy nem sikerült ez a kávékanál-lopásoknál alkalmazott kiegyenlítési mód, megmaradt a bocsánatkérésnél s szórakozottságával mentegőzött.

Mikor azonban a kávé ur eltávozott, zsebéből kilátszott az egyik kifli vége.

A pincérek összeültek tanácskozásra, mit tevének legyenek? Nem akarták a vendéget feljelenteni, sőt félve adtak felvilágosítást a dolgozó többi vendégnek, köztük az egyik kapitánynak, a ki naponként ott van ebéd után a kávéházban.

Igy terjedt a kiflikről a pikáns hír, a mi eljutott a vendég fülébe is. Ez azonban a helyett, hogy elhalgatott volna, a járásbíróhoz futott és rágalmazás miatt feljelentette a pincéreket.

A napokban kellett volna megtartani a büntető járásbírószágon a tárgyalást a kifli-ügyben. A tárgyalást azonban elhalasztotta az eljáró bíró, mert a bepanaszolt pincérek viszonyvádlást emeltek a kiflik irányában s erősítették, hogy bizonyítani is tudják a naponkénti lopást tanúkkal, a kiket előre megállapított terv szerint helyeztek el az oldalszobában.

A maguk védelmére egyébként azt hozzák fel — a mit szintén tudnak bizonyítani — hogy ők nem hiesztelték soha a lopást, csak bizalmasan mondták el annak, a ki kérdezősködött a felől.

A bíróság elrendelte a bizonyítást s így legközelebb már megtartják az együttes tárgyalást, a mely bizonyára párját ritkítja a judikatúrában. Ha sikerül bebizonyítani a kiflicsempészetet, a miben nincs kétség, úgy előáll a pincérek részéről egy újabb feljelentés: hamis vádaskodás címén.

SPORT.

+ **Az aradi atletikai klub** e hó 9-án, hétfőn este fél 9 órakor a Központi kávéházban választmányi ülést tart, melyen a budapestiekkel tartandó mérkőzés felett határoznak. Az elnökség kéri az összes választmányi tagok megjelenését.

+ **Az arad-hegyvidéki turista-egyesület** f. é. június hó 9-én d. e. 10 órakor az aradi és csanádi egyesült vasutak közgyűlési termében tartja második rendez évi közgyűlését, melyre az egyesület tagjai ezennel tisztelettel meghívhatnak. A közgyűlés tárgysorozata: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság évi jelentése. 3. A tisztikar és a választmány lemondása, újak megválasztása. 4. Indítványok. A t. tagok ezennel felkéretnek, teendő indítványukat az alapszabályok értelmében a közgyűlés előtt 3 nappal az elnökségnél bejelenteni.

+ **Vadásznaptár júniusra.** A gimszarvas vadászásának tilalma e hónap első napjáig tart, jó azonban még kimélni, mert téli szörét elhanyagolva, most kezd hizni és szépülni s ha már épen szükség van ilyenü vadra, legfőbbül fűről hizott nyársas vagy szarvasúszó legyen az áldozat. A baköz már igen jó ugyan, de a későbbi élvezet kedvéért a levelezési időig kimélni; őzborjut kopók után, de leginkább lesből lehet löni, mert az öreg nőstény éji lejelés közben örömet kijár a vetésekre, bor-

sóra, babra, lencsére és lóherére s erőre kapott borjait magával vezetgeti. szarvastehén borjával a magányt szereti. Lesből itt-ott már süldő nyul is lóheréd. A vadnak még a sűrűségben tartózkodik, de a 8—10 malacos emése meddön kózával bekóborolja a vetéseket s a burgonyában, kukorlcában és más veteményekben nagy károkat tesz. A medvekölykök erőre kaptak, birkózva játszanak, pofozzák egymást, fára mászkálnak, meredek hegyről lehengergőznek, epret, málnát szedgetnek; az öregek vadméh odukat keresnek, öz- vagy szarvasborjak után leskelődnek. A vadász védelme és őrködése a nemes vad fölött még szükségesebb, mint májusban volt. A farkás éjjel kóborol s ha csikót, borjút, bárányt kapkat, elevenen elviszi azt kölykeinek a fojtogatás begyakorlása végett. A róka, özborju, süldő és madár odavetésével tanitgatja fiait gyilkolásra. A róka, nyest, görény, menyét falánk és inyenc barátja a fogolynak és fácának. E hónap folyamán a vadlibák szárnyra kelnek és János napja körül a legjobb vadászat esik rájuk, mert később tova költöznek. Az erdei szalonkák faikat vezetik vagy még tojásaikon ülnek. Az utóbbi esetben nem kell őket fölriasztani, mert akkor a tojó otthagyja fészket. Az erdei szalonkák egyébként alig láthatók e hónapban

TÖRVENYKEZÉS.

§ Uj esküdtzéki tárgyalás. Ma volt rá az első eset, amióta az új esküdtbíróági intézmény életbe lépett, hogy esküdtzéki tárgyalást a kuria megsemmisített. A kérdéses alkalommal, szándékos emberölés kísérlete címén, Heller Hugó magánhivatalnok fölött ültek törvényt, a kinek pöre annak idején egyébként is bizonyos föltűnést keltett. A szerelmes fiatal ember három vagy négy lövést tett az utcán a volt imádottjára: Steiner Reginára, a kivel már jegyben is járt. Ugy volt, hogy már oltár elé lépnek, amikor Heller váratlanul elvesztette az állását s a leány ettől fogva hallani sem akart felőle. Pedig előbb, amíg jobb módban volt, ugyancsak örült a Steiner-familia a kilátásban álló házasságnak. A csalódás mód fölött elkésé- ritette Hellert és rálesvén az utcán hűtlen menyasszonyára, elkövette a merényletet. Az esküdtek verdiktje alapján a bíróság harmadfél évi fegyházzal sújtotta a boldogtalant s ennek utána került ügye a kuria elé, mert dr. Gál Jenő védő semmiségi panaszszal élt a miatt, hogy Zsitvay elnök nem terjesztette az esküdtek elé azt a kérdést is: nem-e beszámíthatlan lelkiállapotban követte el Heller tettét? A kuria úgy találta, hogy a védő részéről indítványozott ez a kérdés helyénvaló volt, s az ítéletet megsemmisítvén, új tárgyalás tartását rendelte el. Ezt a második föltárgyalást az esküdtbíróági június hó 17-ére tűzte ki. Heller a merénylet napjától máig is fogságban van.

IDEGENEK ARADON.

— Junius 1. —

Fehér Kereszt szálloda. Lovetto N. altábornagy Nagyvárad. — Rieger Emil tábornok Temesvár. — Laeser I. tábornok Nagyvárad. — Valentics I. altábornagy Szeged. — Dempf Károly alezredes Szeged. — Scharizer I. őrnagy Temesvár. — Angelo Antal gyáros Reuhenbach. — Elster Simon utazó Lemberg. — Krausz József utazó Budapest. — Mandl Zsigmond utazó Budapest.

Központi Szálloda. Lovag Schwitzer Lajos tábornagy Temesvár. — Tyrman Sándor vállalkozó Budapest. — Milkó Endre huszárhadnagy Szeged. — Catinelli Miksa főhadnagy Nagyvárad. — Inga Kornél főhadnagy Versec. — Szécsi Gyula kereskedő Budapest. — Engel Károly kereskedő Budapest. — Fülöp Jakab kereskedő Orosháza. — Goldfinger Samu fakereskedő Budapest. — Delcimer Ernő fakereskedő Cognac. — Ofenheimer Antal fakereskedő Trieszt. — Lantos Bernát utazó Budapest. — Polgar Zsigmond utazó Budapest. — Haranghi József hivatalnok Budapest. — Miklosie József utazó Bécs.

Vass Szálloda. Bihari I. utazó Trieszt. — Fein Mór utazó Bécs. — Klein Zsigmond utazó Bécs. — Fekete János utazó Bécs. — Fuchs Vilmos utazó Bécs. — Emerits A. utazó Bécs. — Ulman I. utazó Bécs. — Reich Mór utazó Bécs. — Goldis László tanár Brassó. — Arányi Dániel utazó Budapest. — Kanitz Emil utazó Budapest. — Gros József utazó Budapest. — Dénes Mór utazó Budapest. — Benes István utazó Budapest. — Kiss Miksa utazó Budapest.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 1.

Délitőzsde. Buzakinálát jó, vételkedv jó. Kedvező iránzat mellett 35.000 métermáza került forgalomba, 2½—5 fillérig drágább árakon. Egyéb gabonanevek változatlanok. Időjárás forró.

Zárul 12 órakor:

Buza júniusra	7.97—7.98
Buza októberre	6.77—6.78
Zab októberre	5.83—5.85
Tengeri júniusra	5.41—5.42
Tengeri júliusra	5.41—5.42
Repce augusztusra	12.95—13.05

Zárul 5 órakor:

Buza júniusra	8.06—8.07
Buza októberre	8.10—8.11
Rozs októberre	6.77—6.78
Zab októberre	5.90—5.91
Tengeri júniusra	5.47—5.48
Tengeri júliusra	5.47—5.48
Repce augusztusra	12.50—12.55

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	691.25
Magyar hitelrészvény	698.—
Leszámitolóbank részvény	436.—
Rima-Murányi vasút részvény	493.—
Osztrák-magyar államvasút részvény	669.—
Közúti vasút	569.—
Városi villamos vasút részvény	298.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 1. —

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon fe.ült sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 84—85 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 82—84 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 78—80 fillérig. Sertéslétszám. Május 29. napján volt készlet 55,393 darab, május 30. napján felhajtott 379 darab, május 30. napján elszállított 651 darab, május 31. napján maradt készletben 55,621 darab. Uziel: Csöndes.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árú- és értéktőzsdén.

Budapest, június 1.

Magyar aranyjárdék 40/0	117.60
Magyar koronajárdék 40/0	92.95
Magyar arany 41/20/0	120.75
Magyar ezüst 41/20/0	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	92.—
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeremény-sorsjegyi kölcson	174.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcson	142.—
Oszták papírjárdék	98.25
Oszták járdék ezüst	97.80
Oszták járdék arany	117.60
Koronajárdék	97.25
1860-iki államsorsjegyek	140.90
Oszták magyar bankrészvény	1670.—
Magyar hitelbank részvény	696.—
Oszták hitelbank részvény	691.50
Oszták-magyar államvasút	670.—
20 frankos arany (Napoleonondor)	19.09
Német birodalmi márka	117.50
London	240.45
Páris	95.50

— Védekezés az oidium ellen. Szüleink egyik legveszedelmesebb betegsége az oidium (lisztharmat), mely már kora tavasszal megképezi a fiatal hajtásokon azokat a gödöket, amelyekből egész nyáron rajzik ki a veszedelmes gomba. Altalánosán kénpőrt szoktunk ellene használni, beporozzuk vele a hajtást és a fűrtöt. De fontos, hogy most, a nyár kezdete előtt porozzunk, mert a baj keletkezését előzhetjük meg. A tiszta kénpőrt legalább 3—4-szer, de sokszor 5—6-szor kell egy nyáron használnunk. Ugyanis a kénpőrt leginkább azzal hat, hogy belőle kénessav fejlődik, ami megöli a gombacsirát. Hogy azonban a gombasav kifejlődhessen, oda 15—20 C.

fok melegre van szükség. A tiszta kénpőrt nem tapad a növényre, a legkisebb szellő leviszi. Azért nagy szerencse kell ahhoz, hogy a reggel és délután kifújtatott kénpőrt az a 2—3 meleg óra érje, különösen hatás bekövetkezése előtt a pornak az éjszakát is a tőkén kell tölteni, amikor a reggeli harmat is árt neki. Ez az oka, hogy oly gyakran nem hat kedvezően a tiszta kénpőrt használata és hogy a szőlős gazdáknak oly sokszor kell hiába porozni. Ezen a bajon segít a kénpőrtnek egy új kompozíciója, a dr. Aschenbrandt-féle „rézkénpőrt“, amelyet Magyarországon egy fővárosi előkelő kémiai gyáros állít elő. Ennek a pornak nagymennyiségű preparált réz és mézshydrát tartalma van, ami a kifújtatott szert oda tapaszítja a növényhez és ott tartja addig, míg a levegő a kellő hőfokra felmelegedett. Ez a tulajdonsága a „rézkénpőrt“ hatását függetlenné teszi az időjárástól. Sokkal kevesebb is kell belőle, mint a tiszta kénpőrtből, mert a legfinomabb kiporozott réteg is, állandósága folytán elegendő arra, hogy a szőlőtőkét az odiumtól megvédje. Terjed is használata, számos előkelő gazda tapasztalatairól küldi meg bárkinek, aki érdeklődik, a Budapestben levő „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“, mely a szert forgalomba hozza.

— Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségeket jelenti: Sonnenfeld Simon, Devecser. — Protesz Ferenc, Karlsbd. — Tramschegg Ignác, Grác. — Selmecy Ferenc, Barcs. — Záborszky Károly, Nagy-Atád. — Lefkovicz Z. Munkács. — Nyári Béla fűszerkereskedő, Székesfehérvár.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

S. V., Nagyhalomgy. Leghelyesebb, ha akár levélben, akár telefon útján az aradi m. kir. állampénztészeti hivatalhoz méltóztatik fordulni, a hol szívesen és körülményesen tájékoztatják.

Sz. I., Arad. Verse nem közölhető.

N. S., Borossebes. Levelét áttettük a kiadóhivatalhoz, a hol majd intézkedni fognak s az eredményről értesítik.

A nyaraló és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom

40,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat,

Aradon, Átzel Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság megjelenés után azonnal több példányban kapható és a melyben a magyar, német, francia és angol irodalom összes jelesebb termékei képviselve vannak.

A vidékre való elküldésre és visszazállításra nézve a legnagyobb kényelemről gondoskodtam, Annyi művet szolgáltatok ki, amennyi egy óra elegendő. Az el- és visszaküldés egy lakattal elzáró ladikával történik, amelyben mindannyiszor mellékelve van a nyomtatott és a ládika tetejére ráragasztandó cég-cím, úgy, hogy a kényelmetlen csomagolás, sőt még a címzés is teljesen mellőzhető.

A könyvek újak és tiszták.

Az összes jegyzékek ingyen.

Kölcsöndíj közönséges havi bérletre 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. Legújabb érkezett Szomaházy: „A színház.“

A vidék legteljesebb ifjusági kölcsönkönyvtára, melyben minden számottevő ifjusági irat, az összes klasszikusok stb., magyar, német és francia nyelven kaphatók, ugyszintén az összes újdonságok is.

A kölcsöndíj a tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

Kiváló tisztelettel:

708

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

Aradon, Andrássy-tér 20-ik szám. (Arena-épület.)

Ugyanitt egy irodalmi ismeretekkel rendelkező kisasszony alkalmazást nyer.

NAPIREND.

Június 2. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Szentháromság vasárnap. — Protestáns naptár: Szentháromság vasárnap. — Görög-keleti naptár (május 20.): Pünkösd vasárnap. — A nap kel 3 óra 50 perckor, nyugszik 7 óra 33 perckor. — A hold kel 7 óra 40 perckor, nyugszik 3 óra 50 perckor.

Június 3. Hétfő. Róm. kath. naptár: Klotild. — Protestáns naptár: Klotild. — Görög-keleti naptár (május 21.): Pünkösd hétfő. — A nap kel 3 óra 50 perckor, nyugszik 7 óra 34 perckor. — A hold kel 8 óra 28 perckor, nyugszik 4 óra 38 perckor.

Időjárás. Légnyoomás reggel 7 órakor 762.8 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 19.0, délután 2 órakor C° + 27.7. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K. 1, délután 2 órakor EN. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor többnyire derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg.

Szabadságszabályok emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 1/2—12 1/2 óráig. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Június 2. A magyarországi vöröskereszt-egylet lippai fiókjának népnepélye (Sörház-kert.) — Az aradmegyei tisztviselők kirándulása a kládovai völgybe. — Az aradi iparosifjak önképző- és betegsegélyező-egyletének júniálisa (Csálai erdő.)

Június 6. Az aradi egy- és kétfogatu bérkocsitulajdonosok ipartársulatának nyári mulatsága (Csálai erdő.)

Június 8. Az aradi ev. ref. egyház orgona-ünnepélye délután 5 1/2 órakor.

Június 9. Az aradi kereskedők körének tavaszi ünnepélye (Városliget.) — Az alföldi első gazdasági vasút részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak gyűlésterme.) — A II. kerületi jótékony célú fillér-asztaltársaság júniálisa (Csálai erdő.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsin felé délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	3.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	5.09
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

REGENY-CSARNOK.

Dawison bankja.

— Bányai regény. —

Írta: **Trewmann József.**Fordította: **Hevess János.** [22]

(Folytatás.)

TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

Rimler, miután Wilkei és az ügyvéd eltávoztak tőle, elhatározta, hogy Irmától határozott nyilatkozatot kér, vagy pedig a bűnrészesség gyanúja alatt letartóztatja.

Másnap reggel hét órakor kopogott a ház kapuján, melyet a vén cselédleány nyitott ki.

— Palmer kisasszonyal akarok beszélni.

— Nehezen kelt még föl, — jegyezte meg Mária.

— Mindegy. Jelentsen be nála. Mondja, Rimler titkosrendőr akar vele rögtön beszélni.

— Majd megmondom, — válaszolt a cseléd és ezzel be akarta zárni a detektív orra előtt a kaput.

De Rimler átlátott a szítán.

— Nem úgy, lelkem. Majd csak utánam.

Ezzel belépett az ajtón és a dörmögő cseléd után fölment az emeletre.

— Melyik a kisasszony szobája? — kérdezte.

— Ez itt ni!

A detektív többszöri kopogtatására sem kapott választ. Azért a sunyi tekintetű leányhoz fordult:

— Nyissa ki, az ajtót!

Mária, úgy látszik, el volt erre készülve, mert nyugodtan válaszolta:

— Hát nyissa ki ha olyan kíváncsi akisasszonyt látni.

Rimler nemsokáig gondolkodott, hanem elővette zsebóól az álkulesokat és hamarosan nyitva volt előtte az ut. Nagy meglepetésére azonban üresen tanálta a szobát. Hasztalanul kutatta ezután át a többi szobákat is, Irma nyomára nem akadt egyikben sem.

Dühösen tért vissza hivatalába, ahol Wilkei már türelmetlenül várta.

— Nos, mi hír? — kérdezte gyorsan, amint megpillantotta.

Rimler kedvetlenül mondta:

— Palmer kisasszony eltűnt. Éppen az előbb voltam a lakásán, hogy vagy elfogadható magyarázatot kapjak tőle, vagy letartóztassam.

Az öreg ur izgatottan kiáltotta:

— Ne tegyen bolondokat Rimler ur! Csak nem ölte meg a leány az apját!

— Azt én sem gondolom, azonban arról szentül megvagyok győződve, hogy Irma kisasszony sok olyan körülményről tud, ami megvilágíthatná ezt a rejtelmes esetet. De a kisasszony nem közöl velünk semmit E helyett éjjelenként titokzatos személyekkel érintkezik, még pedig olyan házban melyet a rendőrség gyanus emberek menedékhelyének ismer. Sőt maga is olyan titokzatosan viselkedik, hogy méltán kelt bennem gyanút.

— Értem az ön indokait, uram, — szölt közbe Wilkei. — De mindenekelőtt meg kell találni a kisasszonyt. Sejtji, hogy miért tűnt el?

— Félek, Wilkei ur hogy nem a maga jószántából. A lakást átvizsgáltam, de ruhái közül egy se hiányzik és annak, hogy elutazására előkészületeket tett volna, nyom sincs.

— Mit akar most tenni, hogy fiktálja?

— Mindenekelőtt úgy próbálok sikert elérni, hogy ráijesztek arra a gonosz külsejű vén cselédre. Ha ugyan megyek vele valamire.

— Kutassa ki a leányt, akár hol van is. Erszényem rendelkezésére áll. Nekem drága a leány élete és most veszedelemben látom forogni: mert alapos lehet az ön gyanúja, hogy talán erőszakkal hurcolták el szegényt. De olyan dolgra, hogy letartóztassa Palmer kisasszonyt, ne is gondoljon. Ugyis borzasztó lehet az, amit ez a szegény leány szenvedhet!

Wilkie ezzel nyugtalanul távozott. Rimler meg újra a leány lakásába sietett, a hol a vén cseléd tettett nyugalommal kérdezte:

— Akar még valamit, uram?

A detektív, miközben kivett a zsebéből két karvasat, amit folyton csörgetett így szölt:

— Ide hallgasson. Godard Mária. En meg vagyok róla győződve, hogy magának része van abban, hogy Palmer kisasszony eltűnt. Vallja be, hogy hol van, vagy rögtön a kezére rakom ezt a vasat és letartóztatom.

Rimler nem csalatkozott, mikor megrögzött természetűnek gondolta a vén cselédet, akire nem hatottak az ijesztgetések. Ez a fenyegetés azonban mégis megtette a kellő hatást. De azért volt elegendő bátorságra dacolni vele. Vakmerően így szölt:

— Ugy látszik, mindent tud. Eppen azért nem értem, miért kérdez tőlem olyasmit, amit jobban tud, mint én.

A detektív a szemtelen válasz után vasba verte a vén leányt.

— Ha nem vallja be rögtön elfogom. De ha megmondja az igazat, biztosíthatom, hogy a legkisebb büntődása sem lesz.

— Nem vallhatok, mert nem tudok semmiről sem! — erősködött Mária. — Hogyan is tudnék, mikor Irma kisasszony soha sem mondott nekem semmit a dologról. Nem tudom, hova ment.

Rimler belátta, hogy nem ér célt a vén leánynál. Levette kezéről a vasakat és bosszankodva távozott.

Az utcán hirtelen a revolveréhez kapott.

Quinlan Jamessel, a hirhedt betörővel találkozott, akit ő juttatott a börtönbe és aki akkor megesküdt, hogy az első találkozásnál lelövi az utcán. Rimler ismerte a betörő vad természetét s azért jónak látta most megelőzni a hirhedt gonosztevőt, aki hirtelen fölkiáltott:

— Ah, hiszen ez a Rimler Sebestyén ur, aki engem a börtönbe jutattott!

Rimler, kezében a revolverrel, nyugodtan válaszolt:

— Igen, az vagyok Quinlan és jól emlékezem a fenyegetésére. De jegyezze meg magának, hogy az én pisztolyom éppen olyan jól lö, mint a magáé. Es e ért jól vigyázzon, nehogy magát küldjem előbb a másvilágra!

Nagy meglepetésére a betörő kezét nyujtotta.

— Uram visszavonom fenyegetésemet. Az a sok szivesség, amit családomnak tett, mialatt én a börtönben voltam, más elhatározásra bírt. Büntetésem egy jórészét elengedték és én akkor megesküdtem a feleségemnek, hogy ezentul jó leszek és becsületesen keresem meg a kenyeremet. Belátom, hogy ön csak kötelességét teljesítette, mikor elfogott. Én megbocsátok önnek Rimler ur!

A detektív mélyen a szeméi közé nézett a kiszabadult rabnak.

— Nyujtson kezét, uram. Ön megkönyörült szegény családomon és én elfelejtem gonosz eskümet. Csak azt nem felejtettem el, amit családomon tett! — szölt a fegyenc meghatótan, miközben egy könyecseppet törült ki szeméből.

Rimler belátta, hogy ezek a szavak szívből jönnek. — O is megnatva fogta meg a feleje nyujtott durva, kérges kezét és erősen megrázta.

— Én hiszek magának, Quinlan. Megjavulni soha sincs késő és ha valamiben segítségére lehetek, mindenkor számíthat reám.

A kiszabadult rab indulni készült. Rimlernek hirtelen ötlete támadt. Így szölt hozzá, miközben visszatartotta:

— Tudja mit, Quinlan. Talán használhatom magát. Jöjjön velem.

— Hová? — kérdezte a megtért betörő örömmel.

— A Mulberry-Streetre s ott valószínűleg tüstént szerzek magának valami jó foglalkozást.

Quinlan rögtön megértette, mire céloz a detektív, azért rövid megfontolás után kijelentette:

— Ha az volna a dolgom, hogy eláruljam egykori társaimat, azt nem teszem. Hozzájuk tartoztam az igaz, de elárulni őket nem fogom soha.

— Legyen nyugodt. Maga nem ismeri azt az embert, akiről most szó van. Ez egy védtelen öreg embert ölt meg. Maga ilyenekkel nem állott összeköttetésben. Így van Quinlan?

— Igen, uram. És hogy bebizonyítsam őszinte javuláomat, szolgálatára állok, ha nem is tetszik ez a szerep valami különösen.

Rimler erre leírta azt az embert, akinek a balszemén forradás van és: a kit ki kell kutatni az általa jól ismert bünbarlangokban.

(Folytatása következik.)

Gaál Lipót

Létszeres

ARADON, Andrassy-tér 20. sz.

Alapított 1860-ban.

Szemüvegek, orrcsüptetők, lorgnettek, finom acél, nickel, tekenősbéka-csont, doublé és a magy. kir. fémjelző hivatal által fémjelzett ezüst és 14 karatos arany kerettel ellátva. A lencsék pedig a legfinomabb kettős optikailag csiszolt üvegből és valódi hegyi kristályból készültek.

Javítások és vidéki megrendelések a legpontosabban jutányos áron eszközöltetnek.

Dus raktár minden szakmához tartozó árukból, u. m.: színházi és tábori látesővek, nagyító-üvegek (mikroszkop), hőmérők és légsúlymérők (Aneroid barometer), lázmérők orvosok számára, stereoskopok, pantoskopokból. Nagy választék stereoskop képekből. Az orvos által előírt szemüvegek és orrcsüptetők pontos méret után készülnek. 742

Aradi nyári szinkör.

Vasárnap, 1901. évi június hó 2-án:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árákkal:

Domi.

Bohózat 5 felvonásban. Irta: Nesztroy. Fordította: Fancsy.

SZEMÉLYEK:

Kreugen . . . Fenyeri Mór.	Selyembogár Polgár S.
Adél, leánya Menszáros M.	Hiacintha . . . Komlósy I.
Ninon Tivadar László Gy.	Zeno, szolgája Szőke S.
Richard . . . Kley M.	Margit . . . Billik Emma.
Dessa Cazatta Palágyi L.	Agrippa . . . Tolnainé.
Inkö . . . Szadai F.	Domi, majom Dunay A.

Közdete 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes árákkal:

A vigécek.

Fővárosi életkép dalokkal, 3 felvonásban. Irta: Kövessi Albert. Zenéjét szerzette: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Müller . . . Fenyeri Mór.	Cakó Viktor . Rubos A.
Szidi, leánya Komlósy I.	Griffi, segéd . Szőke S.
Gizi, leánya . Felhő Rózi.	Lengei Fáni . Mányai A.
Csuka Dénes Bács Károly.	Melánia . . . Tolnainé.
Allred, fia . . Nemes S.	Pasztori Jenő Palágyi L.
Könyai Manó Szadai F.	Pincér . . . Solyom L.
Berzenyi . . László Gy.	János . . . Cakó Vilmos.
Abelesz Samu Nyarai A.	Olasz énekes Boda Ferenc.

Közdete 8 órakor.

NYILTTÉR.*

Az Aradi Közlöny

Tekintetes Szerkesztőségének

Aradon.

Az „Arad és Vidéke“ című napilap folyó évi 123-ik számában megjelent „Izgalmas jelenet a rendőrségnél“ című közleményben foglaltakra nézve szíveskedjék a következőket b. lapjában közzétenni:

„Itélet“

az arad-békési egyházmegyei törvényszék Molnár Endre szemlaci tanító elleni fegyelmi ügyben 1901. évi április hó 17-én megtartott tárgyalás alapján a következőleg

ítelt:

Molnár Endre 42 éves, ág. evang. nős, szemlaci tanítót az egyházalkotmány 324. §. d. f. és g. pontjaiba ütköző vétségek miatt bűnösnek mondja ki és őt azért „hivatalától“ elmozdítja, stb.“

„Indokok“:

A vizsgálati iratokhoz mellékelte Frint Lajos, Koren Pál lelkészek és Varjassy Arpad tanfelügyelő jelentéseivel igazolva van, hogy vádlott, mint tanító, nem volt képes kielégítő eredményt felmutatni 1894. évi március hó 20-tól kezdődő tanítósodása alatt, minélfogva ez arra mutat, hogy vádlott tanítói kötelességét hiven és pontosan nem teljesítette, sőt ezen jelen esekből kitűnik, hogy a gyermekek erkölcsi nevelésére sem képes, stb.“

„A 324. §. f. pontjába ütköző vétséget igazolva látja a bíróság a szemlaci jegyző és ref. tanító, Bartótfi Mihály, Schéfer György, Tichy Márton és Grünwald Henrik vallomásai, Ist-

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

ványfő Béla volt szemlaci egyházközségi felügyelő nyilatkozatából. A hívek vádlott izgatásai folytán szakadtak két pártra és kezdtek lelkészüket ellen agitálni s ellene alaptalan feljelentéseket tenni.

A vizsgálati iratokhoz 21. szám alatt csatolt, a vallás és közoktatásügyi miniszterhez írott panaszai vádlottnak, továbbá vizsgáló bírója Abrai Lajos ellen tett nyilatkozata, melylyel azt esküszegéssel vádolja, világosan beigazolják a 324. §. g. pontjába ütköző vétséget. Dr. Zsilinszky Endre s. k. egyházmegyei törvényszéki világi bíró-elnök, Csepregi György s. k. egyházmegyei törvényszéki egyházi bíró-elnök, dr. Urszinyi János egyházi megyei törvényszéki jegyző.“

Ez itéletből kitűnik, hogy Molnár Endre tanító üldöztetésének nem a „pánszláv érzelmeiről ismert luteránus lelkész“ az oka.

Az „Arad és Vidéke“ tisztelt tudósítóját, aki engemet pánszlávizmussal vádjával illetett: addig, míg fércelményében állítottakat be nem bizonyítja, alávaló nyomorult gazembernek nyilvánítom.

Szemlakon, 1901. május hó 31-én.

Liffa János,
ág. hitv. ev. lelkész.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy

Kossuth-utca 19. szám alatt asztalos üzletet

nyitottunk. Elvállalunk épület és butor munkát mindenféle kivitelben, ugyszintén minden e szakmába vágó javításokat.

Magunkat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva

maradtunk tisztelettel

Raumann L. és társai
asztalos üzlete.

786

Olcsóbb mint bárhol!

HAZAI IPAR.

Mindenféle férfi, női és gyermek
cipők.

KÉZIMUNKA.

Kemény és puha kalapok

legujabb formákban, minden árban.

Dus választék, szolid kiszolgálás.

KUTÁNYI I.

Aradon, Vörösmarthy-utca I. szám,
a színházi sörccsarnokkal szemben.

335. Telefon 335.

64

Ajánlunk

háztartási és ipari célokra
kitűnő minőségű, darabos

707

faszenet

25 kilós zsákokban csomagolva 100 kiló

2 frt. 50 kr.

Dijmentesen házhoz küldést készséggel eszközöljük.

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése Aradon.

Telefon 139. sz.

Telefon 139. sz.

MATTONI

414

ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: Dr. POLGÁR EMIL.

Egészséges lekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő

Villamos-vasut összeköttetés a fővárossal.

IGEN FONTOS

a téli ruhák, bundák, szőnyegek

biztos megóvása.

E célra csakis

Moly-pusztítónkat

ajánljuk

50 fillér, 1 korona és 2 koronás
dobozokban.

Svábok, Bolhák,
Rusznik, Legyek,
Poloskák

és más hasonló házi férgek biztos kipusztítását hirtveves

ROVAR-PORUNKKAL

lehet elérni.

30, 50, 80 és 1 korona 50 filléres
dobozokban.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

VALÓDI

KAISER

Vegyileg tiszta Borax.

Kizárólag Toilette ezélokra preparálva.

Használati utasítás minden dobozon.

Mindenütt kapható dobozokban 15, 30 és 75 filléres.

MACK'S

BORAX

Kitűnő tisztítási eszköz a háztartásban.

Csakis piros dobozokban itt látható védjeggyel valódi.

Egyedüli gyáros Ausztria-Magyarországban:

723

GOTTLIEB VOITH, WIEN, III.

Rendeléseket elfogad az előnyösen ismert Lázár Gyula fűszerkereskedő cég.

Városi és megyei telefon 248.

Szakszerű baromfi-hizlalda Aradon, Demeter-utca 109/a sz.

Van szerencsém Arad város és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy szakszerűen berendezett, tejkeveréssel hizlalt

baromfi hizlaldát

baromfi tenyészdével összekötve létesítettem.

A baromfiakat élve, vagy ölve, tisztítva, súly szerint a napnak bármely órájában a fogyasztó közönség kényelmére díjtalanul házhoz szállítom.

Tekintettel azon körülményre, hogy nagyrészt saját tenyészdémben termelt baromfiakat hozom forgalomba, úgy az állatok egészségeért szavatosságot vállalok. Ezt annál inkább tehetem, mert telepem az erre hívatott törvényes orvosi ellenőrzés alatt áll.

Célom, hogy mérsékelt áraim és pontos kiszolgálás által a fogyasztó közönséget minden tekintetben kielégítek. 58

Amidőn még kérem a nagyérdemű vevő közönség szives jóindulatu pártfogását, vagyok

kiváló tisztelettel

Müller József.

Lakás: Kápolna-utca 28. szám.

Rendeléseket elfogad az előnyösen ismert Lázár Gyula fűszerkereskedő cég.

MEGYEI ÉS VÁROSI TELEFON 248. SZÁM.

Naponta friss fajtojás.

Szőlőmivelők és mezőgazdák számára!

A szőlőtelepek befecskendezéséhez, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs és tormános teljes kiirtására

Mayfarth Ph. és társa féle

szabadalmazott

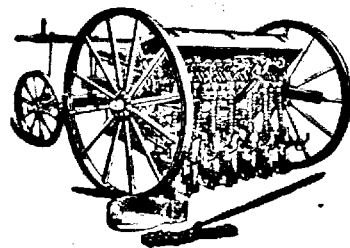
önműködő

úgy hordozható, mint kocsira szerelt

„SYPHONIA“

fecskendői, a legjobbaknak bizonyultak, a melyek szivattyúzás nélkül a folyadékot önműködőleg a növényekre permetezik. Ezen fecskendőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány gazolja ezeknek elvitázhatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkesztű

„AGRICOLA“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei. Mindennemű mag- és különböző magmeunység számára, váltókerek nélkül, dombon vagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartóság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka-, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és szalmaprések-kézi használatra, kukorica morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarosták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kir. szabadalmazott mezőgazdasági gépgyárak

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve. — Kimerítő árjegyzékek és elismerő okiratok kívánatra ingyen küldetnek. — Képviselek és ismét eladók alkalmaztatnak. 607

Napernyőkben

a legújabb újdonságok és különlegességek érkeztek.

Angol vásznak a legdivatosabb színekben.

Francia battistok, delain, pique és a legjobb mosó cretonokból a legdivatosabb minták óriási választékban érkeztek meg.

Fegyházban kötött női-, férfi- és gyermek-harisnyáinkat

különösen ajánljuk.

Rosenblüh H. és Társa

Arad, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Országos szőlőoltványtelep részvénytársaság felszámolás alatt.

Meghívás

Az országos szőlőoltványtelep részvénytársaság

felszámolás alatt

1901. év június hó 15-én d. e. 10 órakor, az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósági helyiségében tartandó

VII-ik rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. Igazgatósági jelentés.
  2. Felügyelő bizottsági jelentés.
  3. Évi mérleg megállapítása.
  4. Egyéb indítványok (ha ezen indítványok az alapszabályok 21. §-a alapján 8 nappal a közgyűlés előtt írásban és legalább 10 részvényes aláírásával — kiknek mindegyike legalább 5 részvényvel bír — az igazgatósághoz benyújtottak.)
- Nb. Minden részvény egy szavazatra jogosít; a részvények a közgyűlést megelőzőleg két nappal az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál Aradon letétbe helyezendők.

A felszámoló bizottság.

Vagyoni Számadási főzárlat 1900. Teher.

1. Pénztár	761	1. Részvénytőke	600000
2. Leltár	1745 32	2. Osztalak 1895	336
3. Különtelegek tartozók	78960 62	3. Nyer. és vesz. 1900.	51 05
4. 1901. évi költség-számla	6910 47		
5. Visszafizetett részvénytőke	186920		
6. Nyer. és vesz. 1899-ig	327843 03		
	600387 05		600387 05

Országos szőlőoltványtelep részvénytársaság felszámolás alatt:

Arad, 1901. május 15.

Szontagh Gyula, s. k. — Vásárhelyi Béla, s. k. — Winkler József, s. k.
igazgató. igazgató. könyvelő.

Jelen számadási főzárlatot a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és teljesen rendben találtuk. — Arad, 1901. május hó 15.

A felügyelő-bizottság:

Vásárhelyi János, s. k. — Révész Adolf, s. k. — Dr. Bogdán Virgil, s. k.
f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

Tartozik. Üzleti számla 1900. Követel.

1. Magánvagyon beruházáson veszteség	15002 23	1. Amer. vevőbevételek	51113 17
2. Amer. vevőkezelés	834 13	2. Öltv. bevételek	17020 06
3. Vegyes üzleti kiadások	3115 23		
4. Dugv. ültetés és ápolás	21190 11		
5. Igazg. és felügyelet	5098 92		
6. Öltv. készítés és ápolás	22851 52		
7. 1900. évi nyereség	51 05		
	68133 23		68133 23

Országos szőlőoltványtelep részvénytársaság felszámolás alatt:

Arad, 1901. május 15.

Szontagh Gyula, s. k. — Vásárhelyi Béla, s. k. — Winkler József, s. k.
igazgató. igazgató. könyvelő.

Jelen üzleti számlát a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, átvizsgáltuk és teljesen rendben találtuk. — Arad, 1901. május 15.

A felügyelő-bizottság:

Vásárhelyi János, s. k. — Révész Adolf, s. k. — Dr. Bogdán Virgil, s. k.
f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

Az országos szőlőoltványtelep részvénytársaság felszámolás alatt felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Van szerencsénk a tisztelt közgyűlés tudomására hozni, hogy a keresk. törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 4. §-a értelmében a társulati ügykezelést a lefolyt 1901. évben több ízben megvizsgáltuk és úgy ennek törvény és alapszabály-szerű helyességéről, a pénztári értékek rendbenlétéről, valamint a vezetett könyvek pontosságáról magunknak mindannyiszor megnyugtató tudomást szereztünk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1901. évi mérleget, számadási főzárlatot és üzleti számlát behatóan megvizsgáltuk és kijelentjük, hogy azok az üzleti könyvekkel és a nekünk bemutatott leltári kimutatásokkal megegyeznek és úgy a kereskedelmi elveknek, mint a törvény követelményeinek minden tekintetben megfelelnek.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak azon javaslatot, mely szerint az 1900. évi 51 kor. 05 fillér üzleti nyereség a múlt évek veszteségeinek csökkentésére fordíttassék, a t. Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani.

Végre kérjük a t. Közgyűlést, hogy az 1900. üzletétvelet illetőleg, úgy az igazgatóság mint a tisztelt alulírott bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Arad, 1901. május 30.

778

Az országos szőlőoltványtelep részvénytársaság felszámolás alatt felügyelő-bizottsága:

Vásárhelyi János, s. k. — Révész Adolf, s. k. — Dr. Bogdán Virgil, s. k.
f. b. tag. f. b. tag. f. b. tag.

Szabadalmazott sodronyüveg

legjobb anyag felülvilágítóknak, padozatoknak, gyári ablakoknak, különöz vastagságban, egész 1.75 négyzet-

meter területre.

Különös előnye: Lehető legnagyobb biztonság áttörés és átütés ellen, mellette a könnyen ellen sodronyüvegnek igen nagyfokú tűzbiztonság, esetleg koránál az üvegtábla zárva marad, mert a sodronyüveget szorosan összetartja az üvegréteket: nagy mértékben fényáteresztő, eddig nem ismert fényhatás. Sok Állami és magánépületeknél nagy terjedelemben a legjobb sikerrel alkalmazott. Számos bizonyított, prospektusok és minták rendelkezésre állanak.

Padiólemek üvegtüvényből járó felülvilágítóknak,

árjárók, földalati folyók vagy pályaudvarok melletti alagutak megvilágításához, megszabott méretekben, simán vagy különféle mintázott felületekkel, fehéren, felfehérben (circa 30%-al olcsóbb, mint a közönséges nyersöntésű üveg) és színesen, sodronyüvegtől és anélkül.

Üvegtető cserepek és hornyott üvegtető cserepek

a legkülönbözőbb alakokban és nagyságban.

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens

Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

Más gyártmányok: mindenféle palaczkok, palaczkzárak, belga és német tábla-üveg, üvegtüvény és sajtolt üveg (szabadalmazott sajtolt üvegtüvek).

Sokkal jobb mint a veres Putzpomádé a Globus-Putzextract.

Segjabb kitüntetés a párisi 1900. évi kiállítás arany érme. Fritsch Schulz jun. Akt.-Ges., LEIPZIG és EGER. Mindenütt kapható!

10914—1901.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak leirata alapján közzhíre tesszük, hogy a Párisból visszaérkezett magyar mezőgazdasági, vízépíté-

szeti, kertészeti, erdőszeti, vadászati és ezekkel kapcsolatban az ösfooglalkozási tárgyából Budapest, a városi iparszarnokban rendezett kiállítás folyó év június 30-án megnyitja s folyó év június 15-ig megtekinthető.

Arad, 1901. évi május hó 15. A városi tanács.

Gyomorbetegeknek!

Működésük kik meghülés vagy a gyomor túlerhelése nehezen emészthető, nagyon meleg, vagy nagyon hideg ételek avagy rendszeren életmód által gyomorbetegségben, u. m.:

gyomorhurut, gyomorgöres, gyomorfájás, nehéz emésztés vagy elnyálkásodásban szenvednek, egy házi szer ajánlatik, melynek kitűnő hatása már évek óta kipróbálva van. Ez az a

HUBERT ULLRICH-féle gyökér bor.

E gyökérbor kitűnő, gyógyképesnek elismert gyökérből, jó borral van készítve, erőstől és ólontól az ember emésztési szervezetét, a gyökérbor elhárítja az emésztési zavarokat és elősegíti az új egészséges vér képzését.

A gyökérbor kelő időben használva, a gyomorbajt már esirában elfojtja. Nem szabadna tehát annak használatával késni. Észleletek, mint fejfájás, febfűzés, gyomorégés, feifuvalkodás, rosszullét hányással, melyek ödült gyomorbajoknál mindig gyakrabban lépnek föl, számtalanszor már néhányszori használat után megszűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei mint szomatosság, valamint vertiginos a maj. lép és végerszervezetben (hämorrhoid betegség) a gyökérbor által gyorsan eltávolítatik. A gyökérbor megszünteti az étvágytalanságot és könnyű széklest által eltávolítja a gyomor és belekben felgyülemlett idegen anyagokat.

Sovány, sápadt arczzint, vérhiányt, erőtlenséget, leggyakrabban rossz emésztés, esékely vérképzés és a maj beteges állapota okozza. Etvágytalanságnál, ideges hágyadságnál és kedélyeltompultságnál, valamint gyakori fejfájás, álmatlan éjjeliek következtében sok ember lassan elpusztul. Gyökérbor a gyengült életöröknek friss erőt ad. — Gyökérbor gerjeszti az étvágyat elősegíti az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcserét és vérképzést, megnyugtatója a feleslegzett idegket és új életkedvet ad. Számos elismert és hálaírt bizonyítja ezt. — Gyökérbor kapható üvegekben a tlt 150 és tlt 2. — a gyógyszerárakban.

Arad, Kis-Szt-Miklós, Glogovász, Ó-Pécska, Német Szt-Péter, Székeszt, Varjas, Monostor, Vinga, Orozifalva, Fibis, Guttentbrunn, Mária-Radna, Lippa, Kovaszinoz, Világos, Agris, Ternova, Tauoz, Nádas, Pankota, Zaránd, Komló, Ó-Szt-Anna, Új-Szt-Anna, Kurtios, Simánd, Szt-Márton, Máosa, Kevermes, Kunágota, Torna, Battonya, Szemlak, Perjámos, Sándorháza, Pészak, Knez, Billed, Bogaras, N.-Jécsa, Gyertyámos, Kis-Becskerek, Új-Besenyő, Szt-András, Gyarmata, Temes-Rékás, Topoloveoz, Józsefalva, Belinoz, Lugos, Kizdia, Buttyin, Bokszag, Boros-Jenő, Csermő, Kis-Jenő, Sikló, Székudvar, Elek, Kétegyháza, Gyula, Új-Kigyós, Apáozsa, Megyes-Bodzás, Mező-Kovásháza, Tót-Komló, Orosháza, Mezőhegyes, Pitvaros, Csanád-Palota, Nagylak, Egres, Szerb-Szt-Péter, Hatföld, Lovrin, Nagy-Kikinda, Szakálháza, Mehala, Békés-Csaba, Temesvár stb. valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországnak és az összes ausztria-magyarországi városok gyógyszerárakban.

FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD orak gyógyszerárak Aradon, 3 és több üveget eredeti aron Ausztria-Magyarország bármely helyére küldenek gyökérborimat üvegekben.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Kérjünk határozottan

HUBERT ULLRICH-FÉLE GYÓGYFÜBORT.

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő-készleteit, szalmakazalózóit,

„MILLENNIUM“

3645

legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplő-készletet, Sack rendszerű, acélöntésű ekéfével ellátott ekéit, és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Eladó

50 éve fenálló élénk forgalmu vendéglő!

mely áll: nyári helyiség, befásított nagy udvar, szaletli és tekepályával, téli helyiség 3 szobából, lakás 2 szoba, konyha, éléskamara, nagy borpinczéből, szilárdan épült jó karban levő ház, betegség miatt

örök áron eladó.

Bővebbet özv. Knapp Károlyné tulajdonosnénál, Fácán-utca 7. szám. 596

Méhészeknek és baromfitenyésztőknek fontos!

Saját érdekében

342

kérem, sziveskedjék elolvasni az első magyar kereskedelmi méhtelep és a vele kapcsolatos állattenyésztési cikkek raktáranak 1901. évre szóló, sok újdonsággal gazdagított képes árjegyzékét, melyek dus választékát tartalmazzák a méhkaptáraknak és méhészeti segédeszközöknek, a mesterséges baromfi-költőgépeknek és fűvelési szereknek; továbbá tyúk-, galamb- és madár-etetők, tyúkólak, galambházak és madárkalitkáknak stb. Árjegyzékeket külön a méhészeti s külön a baromfitenyésztési cikkekről ingyen és bérmentve küldök. Címe a legrégebb, általános jóhírnevű és minden kiállításon kitüntetett üzletnek:

KÜHNE FERENCZ, első magyar kereskedelmi méhtelep BUDAPESTEN, I. Attila-utca 99 151.

Hidegvizgyógyfürdő

ARADON, Zrinyi-utca 5. szám.

Alapított 1892-ben.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy kényelmesen berendezett

fürdöm reggeli 5 órától esteli 8 óráig

a n. é. közönség rendelkezésére áll.

A hidegvizgyógy mód minden neme (Kneipp-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető.

Külön berendezett, kitérő hatása

oroszgőzfürdő

Ezenkívül meleg kádfürdőkkel is rendelkezem.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, maradtam

763

kiváló tisztelettel

Posch Károly.

Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító-műhelye.

Telefon 96.

Telefon 96.

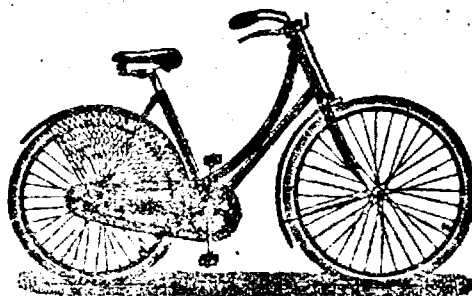
Hammer Vilmos

villany-műszerész

kerékpár és varrógép-raktára

Szabadság-tér 7.

Uti kerékpár
egy évi jótállás mellett
105 forint.

Singer varrógép
4 évi jótállás mellett
32 forint.

Állandó nagy raktár angol-, német- és franciaországi kerékpár és varrógépekből.

Egyedüli képviselő a hirneves

„H. W. Schladitz“ drezdai és „Peugot“ franciaországi

kerékpároknak.

Kedvező fizetési feltételek.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! Pontos kiszolgálás!

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármilyen folt az arczán, használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arczbőrön rövid időn fehérre, tisztává és üdűvé teszi. Egy tégely ára 70 kr. Egy kis tégely ára 35 kr. **Serail-szappan** egy db. 30 kr. **Serail-hőlgypor** egy doboz 70 kr. Kúrnó és valódi **Epszappan** egy db. 40 kr.

Étvágytalanság és gyomorgyengeség gyógyítására **ezrek mennek Karlsruheba** holott ott a szert itthon is elérhetik **Rozsnyay M.**

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

A t. cz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzett védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadság-szobrot ábrázolja.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTVÁS gyógytárában Arad, Szabadság-tér.

Budapesten: Török József és dr. Egger Leo „Nádor“ gyógyszer-tárában, valamint minden magyarországi gyógyszer-tárban.

Váltóláz és hideglelés ellen

legbiztosabb és legkezelembesebb szer, különösen gyermekeknek kik a keserű chmint másképp bevenni nem tudják a **Rozsnyay M.-féle**

Chininczukorka és Chinincsokoládé

melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1889-ben Fiumében pálya díjjal koszorúztak. Értéktelen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a **ROZSNYAY M.-féle** pályakoszorúzt készítményt kérje és fogadja el, melynek minden egyes csomagolási papírján Rozsnyay Mátyás névvel aláírása olvasható.

Idegesség,

vérszegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabbat hat **Rozsnyay**

Vasaschinabora,

mely saját termésű mőnesi édes borral készítvő, hatásában minden hasonló készítményt felülmúl. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 6 kr.

Betegeknek és üdülőknek a legjobb gyógyhatású bor a valódi tiszta, 5 évnél idősebb természetes bor „Mavrodaphne“ 749

Görög Achaia borok.

Legfinomabb valódi természetes, tiszta, 5 évnél idősebb reggeli- és Dessert borok.

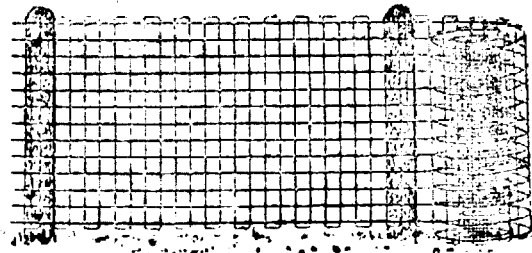
Pebér „Malvasia“ édes, „Achaia“ nem édes.

Hajós Árpád gyógyszerész, Kasser kávéháza, Karátsanyi Antal és Lázár Gyula osemegó-kereskedése, Mazzy Károly ozukrászdája, Pölözi Miksa kávéháza, Vojtek és Weisz gyógyáru-nagykereskedése.

Raktárak Aradon:

Főképviselet: C. J. Schrauth Wien, IX. Frankgasse 4.

Olcsó kerítések.

Olcsó kerítések.

HAIDEKKER SÁNDOR sodronyszövet-, fonat- és kerítés-gyára
Budapest, VIII. kerület, Üllői-ut 48. szám.

Gyárt és szállít: szabadalmazott Hungária-fonatokat darabonként 60 és 70 fill., gép- és kézi sodronyfonatokat, tüskés sodronyt, pánthuzalt: erdők, vadaskertek, baromfi-udvarok, gazdasági telkek, kertek, gyümölcsösök, szőlők stb. bekerítésére olcsó árak mellett. Nyaraló-, park- és erkélyrácsokat, valamint esinos és erős kivitelű kapukat és ajtókat vaskeretes sodronyfonat és kovacsolt vasból: ugyancsak díszes virág- és gyeperkerítéseket és favédő-kosarakat. Továbbá föld- és kavicsrostákat: szőlőgyező-róstákat, magtárolakrostályokat: ökörszajkosarakat: szikrafogókat: gabonaválasztó-hengereket, valamint régi választóhengereknek sodronyköpennyel való ellátását. Rostaszöveteket és fonatokat szelelőrostákba. 393

Árjegyzékek és költségvetések ingyen. Jutányos és pontos kiszolgálás.

212/1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi épületek fekete bádoggal fedésének függő és vízlevezető csatornáinak újabb festése iránt folyó évi június hó 3-án d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 3612 kor. 84 fill. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta az írásbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bádognépénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi május hó 28-án tartott üléséből.

Kiadta:
Vannay,
aljegyző.

Csak 3 forint.

A legszebb és legegyszerűbb

Alkalmi ajándék.

(Emlék az elhunytakról.)

Árcsképek életnagyságban

bármely beküldött fénykép után. Szállítási idő 10 nap. A hü hasonlatért kezeség vállalatik. A fénykép sértetlen marad. Alkalmi ajándékul szánt megrendelések előbb küldendők be.

Bodascher Siegfried,

jutalomdíjazott műterme 85

— II., Bécs, Praterstrasse 61. —

Előzetes jelentés!

Arad város és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozom, hogy már a legközelebbi napokban egy igen nagy látványosságot mutatunk be

ragadozó és legkülönbözőbb

vadállatokkal,

továbbá az állatsereglet össze lesz kötve egy

anatomiai muzeum és panoptikummal.

A nagy állatsereglet 30 vasuti kocsiban fog megérkezni. Az idomító előadások egy e célra külön épített vas szerkezetű kocsiban fognak előadni, és pedig naponként **két nagy idomító előadás, az állatok etetésével összekötve.**

Az első idomító előadás

csütörtökön, június 6-án d. u. 4 órakor, míg a másik esti 8 órakor fog megtartatni.

A közönség kényelméről kellőleg gondoskodtunk, mert látványosságainknak mintegy 1000 négyszög méternyi helyet foglaltunk el, hogy az idomító előadások könnyen megtekinthetők legyenek.

Bővebbet a további felfüggetések és lapok hirdetései útján.

Az igazgatóság.

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztá és zeimentes készítmény a

Margit-Crème.

Rövid idő alatt szünteti szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde bájos arczszínt kölcsönöz.

Hamisításoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utánzatok és hamisítások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetési szöveg is az enyémnek másolata. Az ilyen utánzatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményem a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosi tekintélyek által ajánlatnak. Felelőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalom.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykerületi állomás vizsgálatai bizonyították, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — ára 50 kr., nagy 1 frt. szappan 35 kr., puder 60 kr., arcvíz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Üres tégelyek vissza nem vétetnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamisításoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszertárban és illatezerkereskedésben.

I. osztály.

Teljes

OXYGÉN-

**SZIKVIZ-GYÁR-
BERENDEZÉSEK.**

Szifonok

Minden nagyságban. (Új modellek.)

Folyékony szénsav és oxigén.

Dr. WÁGNER és TÁRSAI

egyesült gyárak m. b. t.

BUDAPEST, IX., Tinódy-u. 3. (a Gizella-malom mögött.)

Fiók-telep: BÉCS, XVIII., Schoppenhauerstr. 45.

II. OSZTÁLY.

FÉMÁRÚ-GYÁR.

Legújabb szerkezetű

JÉGSZEKRÉNYEK

Bor- és sörkimérő-
készülékek

Pinczefelszerelési-
cikk

Szénsavfürdő-
berendezések

FÉMLEMEZÉSI
INTÉZET

KIRAKAT-
BERENDEZÉSEK.

206

III. osztály.

Uj hazai iparág.

Első Budapesti Staniol- és Fémkupak-gyár.

Kiadó!

A Bocskay-tér 3. számú
házban

egy bolthelyiség

és több

781

lakás

minden perczen kiadó.

Tudakozódhatni ugyanott.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közön-
ség becses tudomására hozni, hogy
számos éven át a templom-utczá-
ban levő

épület és diszmű-bádogos
műhelyemet

ugyan e ház Kazinczy-utczai ré-
szébe helyeztem át és mint eddig,
ugy ezután is a legjobb munka-
erőkkel tovább vezetni fogom. El-
vállalok épület-munkát, valamint
konyha berendezéshez szükséges
munkákat, jégszekrények javítását
stb. a legjobb kivitelben és olcsó
árak mellett. 782

Midőn az eddig irántam tanu-
sított bizalmat és pártfogást kö-
szönöm, kérem azt részemre to-
vábbra is fentartani és becses meg-
rendeléseivel kitüntetni.

Teljes tisztelettel

Özv. Diamant Miksáné.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatalából

6211—1901. sz.

Hirdetmény.

Ismételten fordult elő panasz,
hogy a gyermekek sárkányoznak,
amivel a vilámvezetékeket meg-
rongálják; sőt fennakadt zsinetek
leszedése végett, arra fel is mász-
nak.

Miután a villamvilágítási veze-
tekkel való érintkezés, midőn ab-
ban áram vezetve van, életve-
szélyes, miután a vezetékeken fen-
akadó sárkányzsinetek a világítás
és távbeszélő használatát akadá-
lyozzák életbiztonsági és a köz-
érdek szempontjából a sárkányo-
zást Arad város azon részein hol
villamvezeték van, betiltom és
figyelmeztetem a szülőket és ta-
nonctartó gazdákat, hogy gyerme-
keiknek, illetve tanoncaiknak a
sárkányozást meg ne engedjék,
mivel ha serdületben követi el,
kihágást amennyiben a köteles fe-
lügyelet elmulasztása, a büntető
törvénybe ütköző cselekményt ered-
ményezni nem is fog szülő, gyá-
mot, vagy gazdát az 1879. évi XL.
t.-cz. 27 §-a alapján szigorúan fe-
lelőségre fogom vonni.

Arad, 1901. május hó 11-én.

Sarlot,
főkapitány.

Mindenféle katarus betegségek, légzési bántalmak, vérszegénység, sorvadás
ellen kitűnő gyógyhely

Gleichenberg

Constantin- és Emma-forrás alkalikus tartalommal. Klausen Molke forrás vastarta-
lommal, sterilizált tej-kura. Kefir. Quellsoll, fenyőfabelégzés külön kabinokban.
Édes ásványvizek, hó-fürdők. Fenyő és vas-
fürdők. — Nagy vizgyógyintézet. — Langyos,
pormentes levegő, erdős dombvidék. 267

Bővebb felvilágosítást és pros-
pektust ingyen küld, nemkü-
lönben lakás és kocsik elő-
állításáról gondoskodik
a fürdőigazgatóság.

Idény május 1-től szeptember végéig.

1698—1901. mp.

Hirdetmény.

Értésére adom mindazon egyé-
neknek, kik selyemtenyésztéssel
foglalkoznak, hogy azon eperfák-
ról, melyek 10 cm. átmérővel még
nem birnak s melyek ennek meg-
jelölésül mésszszel megjegyztet-
tek, leveleket, vagy galyakat tépni
tilos.

Arad, 1901. évi május hó 23-án.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.

Mittner József

ARAD.

A BÓHN-FÉLE

szabadalmazott biztonsági

tető-cserepek

főraktára.

Távirat:
Mittner József Arad.

Arad és vidéke és az erdélyi részekre.

Telefon szám
89.

Az építőmester urak és az építeni szándékozó közönség szives figyelmébe ajánlom

az itt rajzban feltüntetett biztonsági tető-cserepet, mely fedő-nyaggal már eddig is szerencsés
voltam bebizonyítani, hogy páratlanul előnyös minden egyéb tető-fedésre használni szokott
anyaggal szomben és pedig:

1-ször azért, mert annyira könnyű, hogy bátran alkalmazható régi zsindelek
átfedésére anélkül, hogy a fedélszéket féltetni kellene a tulterheléstől;

2-szor a Bóhn-féle szabadalmazott cserep pragnálva van, miért is a vizet nem veszi
magába és így a fedélszéket soha nem engedi nedvesíteni, miáltal megóvja a korhadástól;
továbbá nem rakodhatik le reá piszok, s nem monosodik be; mert az esőzés azt mindég csak
lemossa és így örökös csinos és tiszta marad, úgy, hogy még évek hosszú sora után is
mindég ujnak néz ki; továbbá a javítás elő nem fordulhat, mivel szélvihar ellen minden egyes
cserep a léczhez sodronnyal lekötethető, a gerincfedő cserepek pedig akként kapcsolódnak
egybe, hogy a külsőleges habarcsali bekenés nemcsak hogy nem szükséges, de teljesen fölös-
leges. nem úgy, mint a régi fajú közönséges cserepeknél, amelyet minden 3—4 évben javít-
tatni, illetve habarccsal felkenetni kell, ami igen költséges, annyival is inkább, mivel a tetőni
máskálással is sok cserep törik el.

Továbbá a fent elősorolt előnyeinek kívül a Bóhn-féle biztonsági cserepekkel a fedés
bámulatol olcsó, olyannyira, hogy -méterenként 70—85 krajczár közt váltakozva, kész fedelet
minden anyag, fuvar és munkabér általmi hozzáadásával, szóval egész készen átadva olvállalok
és azt kívánatra minden előleg nélkül készíttetem vagy szállítom a biztonsági cserepeket
25—37 forintig ezer darabot minőségienként váltakozva, de a legolcsóbbért is a felelősséget
elvállalom.

Szállítok továbbá közönséges fedélszerepet, kézvert és sajtolt téglákat is a legjobb
minőségben és a legjutányosabb árakon.

Végül arra vagyok bátor az építető közönség figyelmét felhívni, hogy most ujab-
ban ismét felléptek Aradon a használatból már rég kizárt falczos-cserepek árusításával, ame-
lyek annyira hasonlítanak a Bóhn-féle biztonsági cserepekhez, hogy azt a kevésbé szakértő
közönség nem tudja az általam szállított biztonsági átfedő-cserepektől megkülönböztetni, miért
is csak azt kérem Bóhn-féle biztonsági cserepeknek elősmerni, amelynek mindenikén Bóhn
Kikinda, Zsombolya vagy Lugos cég-nyomat olvasható, mert amelyen ez nem áll, az csak
közönséges falczos-cserep, amelyeket a legelősmertebb szaktekintélyek zártak a használat-
ból, mivel neheznek, s az eső befolyik a padlásra és a fedélszéket elkorhasztja.

Végül minden legcsekélyebb cserep-fedél javításokat a legjutányosabban és legpon-
tosabban végeztetem.

A nagyérdemű közönség szives megrendelését kérve, maradok

784

tisztelettel

Mittner József,

Arad, B. Választó-utca 17. sz.

☎ Telefon szám 89. ☎

Férfiak ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi-orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical Institutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindonki írhat érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute, Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. 230

SZEPLŐ

májfolt, bíbros bőrvörösséget és mindenemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt a Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Használata rendkívül kellemes, a bőr által azonnal teljesen felszívódik minek következtében az arcznak szép ifju báj kölesönöz. Ára 1 tégelynek 50 kr. Az Ibolya crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemes illatú

Ibolya-crème szappan á 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Eau de Toilette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, kark és kezeknek megkapó szépséget, fehérillem és róza színeben tündöklő varázsszint kölesönöz. Egy tégely 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan powder az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, róza és crème színeben. Készítményeim a párisi és londoni hygienikus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Óvakodjunk hamisításoktól! Kapható a készítő és feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógygyógyászati laboratoriumában

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeház zal szemben és VOJTEK és WEISZ uraknál.

Jencs-féle
Narancsvirág-Crème.

Teljesen ártalmatlan és biztos szer szeplő, pattanások, májfoltok, bőrtarka (Mitesser) és más bőrfoltok ellen. Megóvja a bőrt a megrepedéstől; megszünteti az arcz és kéz vörösségét. Rendesen használva, a ráncos arczbőrt simává, üdévé teszi.

Zsíros anyagot nem tartalmazván, nem idézi elő az arczbőr fényességét. Ára 1 korona. A hozzávaló Narancsvirág Poudre doboza 1 korona. Kapható:

Jencs Vilmos
„Szt. János” gyógyszerházában
Budapest, II., Széna-tér.
Főraktár: Dr. EGGER „Nádor” gyógyszerháza
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Minden háziasszony és anya

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

Szállítható
= izzó =
harisnyák

(Auerhálók nem szabadalmi kihágás.)

Azonnal használhatók s minden égre alkalmazhatók.

25 darab 6 frt, 50 drb 11 frt,
100 darab 20 frt

bérmentesen házhoz szállítva, jótállás mellett, utánvétellel, 287

Gluhstrumph-Fabrik „BRILLANT“
Berlin, Linkstrasse 27g.
Képes árjegyzék bérmentve ingyen.

RENDKIVÜLI

eddig még sehol sem tapasztalt szerencse

Bihari Ede

főelárusítónál.

A most befejezett sorsjátékban szerencsés főáradám útján ismét a 18445 ⁸/₈ számra a

200,000 koronás

főnyeremény fizettetett ki.

A sorsjáték rövid fennállása óta 10,000, 5000 és 2000 kor. nyereményeken kívül a következő főnyereményeket fizettem ki:

600,000 kor.	69686 ⁵ / ₈ számra	
600,000 kor.	28718 ⁴ / ₄ számra	
200,000 kor.	18445 ⁸ / ₈ számra	357
80,000 kor.	69691 ⁸ / ₈ számra	
60,000 kor.	23772 ⁴ / ₄ számra	

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.— korona. || $\frac{1}{2}$ sorsjegy 6.— korona.
 $\frac{1}{4}$ sorsjegy 3.— korona. || $\frac{1}{8}$ sorsjegy 1.50 korona.

Bredeti sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldök. Minden megrendeléshez a hivatalos tervet díjtalanul csatolom. A hivatalos jegyzéket húzás után azonnal küldöm.

Bihari Ede

főelárusító

Budapest, IV., Városház-utca 14.

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatású gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknek

az

Kellemes ízű! **Umbertó** Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umbertó-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngéledők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az **Umbertó** China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umbertó china vasborra betegemnél, különösen ideggyengéknél, neurastheniában szenvedőknel meglepő jó hatással volt.
 Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápori Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez“

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

! Uj iparvállalat!

FAIX JAQUES

zongora-terme és zongora készítésiműhelye
 ARAD, Batthyány-utca 35. sz. (Saját házában.)

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy több évi működésem után Bécsből, az ott fennálló és legjobb hírnévnek örvendett zongora-termet és zongorakészítési műhelyemet Aradra áthelyeztem s igyekezni fogok nyert tapasztalataimat szeretett szülővárosomban kellőképpen érvényesíteni.

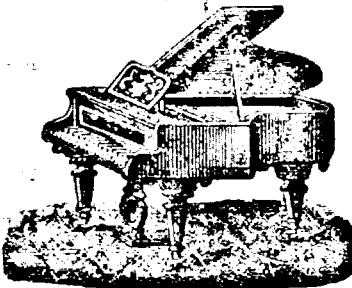
Zongora termembén

ugy saját gyártmányu zongoráim, melyek már Bécsben is általános elismerést keltettek, mint más szolid hírneves zongora-gyártmányok is, mindig készletben raktáron vannak, melyeket versenyképes árak és jótállás mellett elárusítom.

Jól szervezett

zongora-műhelyem

által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy bármilyen előforduló javításokat, mint: bőrözések, garnirungok stb., stb. jótállás mellett elkészítem, ugyszintén régi hosszú zongorákat egészen átalakítom a legújabb „Mignon“ mintájára — esetleg régi zongorákat rafizetés mellett újakra becserelem. 756

Nagy súlyt fektetek a

„zongora hangolásra“,

melyet személyesen végzek.

A t. közönség képyelmére

Keppich Zsigmond urat

Andrassy-tér, (Központi-szálloda)

biztam meg a képvisellel, ki mindenről készségesen nyújt felvilágosítást és mindenemű rendelések és javítások föl vételére és zongorák eladására teljhatalmulag föl van jogosítva, ugyszintén ott, esetleg telefonon is (345. szám) hangolások bejelentendők.

Amidőn új vállalatomat, mely egy nagy hiányt van hitvatva itt pótolni pártfogásába ajánlom, kérem becses bizalmával engem megtisztelni.

Telefon 345.

Hangolásokat pontosan személyesen végzem.

Telefon 345.

A legnehezebb javítások lelkiismeretesen elkészítettnek.

Telefon 345.

Spezialista Piamino szerkezetekben.

Telefon 345.

Magyar kir. államvasutak igazgatóság.

24161—901. F. IV. szám.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlenség és fölös szállítványok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján, d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik.

Állomáson	f. é. június hó
Kecskemét	17-én
Nagyvárad	17-én
B.-Csaba	17-én
N.-Becske	19-én
Kolozsvár	19-én
Fiume	19-én
Bpest dpart	20-án
Szabadka	20-án
Debreczen	20-án
Veszprém	21-én
Szeged	21-én
Kassa	21-én
Bpest-Józsefváros	24-én
Pozsony	24-én
Zágráb	24-én
Eszék	25-én
Arad	25-én
Temesvár J.-város	25-én
Győr	26-án
Ujvidék	26-án
Bpest. ny.	26-án
Pécs	27-én
Brassó	27-én
Miskolcz g. p. u.	27-én
Nagy-Szeben	28-án
Szatmár-Németi	28-án

Budapest, 1901. május hó 23-án.

Az igazgatóság.

Városi és megyei telefon sz. 10.

A „FECSKÉHEZ”

A „FECSKÉHEZ”

Hoffmann Sándor

DIVAT-ÁRUHÁZA ÉS SZÖNYEG-TELEPE
Színház-épület. A R A D, Színház-épület.

Gyermek ruhácskák és kötények remek kivitelben.

Friss árukból álló nagy raktáramat a m. t. vásárló közönség különös b. figyelmébe ajánlom. Elvem olcsó árak mellett nagy forgalmat elérni, tehát mindenki, ki készpénzért óhajt vásárolni, 5% pénztári engedményt vehet igénybe. (100 forintos vásárlásnál 5 forint megtakarítás.)

Lakásváltoztatás

alkalmából ajánlom nagy választéku

szőnyeg, függöny és ágyterítő raktáramat.

Szőnyegek már 19 krtól legfinomabb minőségig mind szolid gyártmány és a nagy forgalom következtében 8 és 10 méteres maradékok 25% engedmény mellett kaphatók.

Sikerült oly jó minőségű és finom bőrkefűket vásárolnom, hogy meglegi a vásárlót, úgy tartóság, mint kivitel tekintetében és 297

párja csak 95 kr.

Fegyhazi harisnyák árjegyzék szerint. — Napernyők óriási nagy választékban.

Francia delainek és batisztok meglepő szép mintákban.

Női ing-blousok csak 99 krajczár darabja.

Hidegvizgyógy mód

gyomor- s bélzavarok, vérszegénység, kezdődő tüdőcsúshurut ellen. Egyes fürdő 50 kr., 15 fürdő 6 frt, havi bérlet 10 frt.

Szénsavas fürdő

szív bajok, gerinczvelő bajok, ideggyengeség ellen. 15 fürdő 18 frt, 1 fürdő 1 frt 50 kr.

Villamfényfürdők

Pöstyén, Lukácsfürdő, Herkulesfürdő, Felixfürdő helyett rheuma (csúz), köszvény, idegzsábák, elhizottság ellen kitünő sikerrel használhatók. 1 fürdő 1 frt 25, 15 fürdő 15 frt.

Svéd gyógytorna

görbe hátu, rossztartásu gyermekek edzésére. Díj megegyezés szerint.

Belégzések

fenyőkivonat v. sooleval 1 belégzés 80 kr. 15 belégzés 10 frt.

Napfürdők

direct e czélra magas kerítéssel elkülönített szabad helyen. Utána langyos fürdő a betegség neme szerint, az orvos által meghatározott fokkal. Hatása a nap vegyi sugarainak az anyagcserét fokozó befolyásában áll. Gyenge szervezetűek, idegesek, csúzosak, elhizottak jó eredménnyel használhatják. 1 fürdő 80 kr. (a langyos fürdő beleértve), 15 jegy 10 frt.

Dr. HECHT orvosi intézetében**Aradon, Zrinyi-utca 3. szám.**

Állandó orvosi felügyelet.

Telefon 270.

Külön orvosi díjazás nincs.

Alapított 1845.

Férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe

tisztelettel ajánlja elősmert

legjobb minőségű áruit.

Nagy választék

bel- és külföldi

gyapju - szövetekből.

Mérték szerinti megrendelések BUDAPESTEN saját műhelyeimben kifogástalan kivitelben készítettnek. 134

Telefon 457.

Alapított 1845.

Telefon 457.

Veszek Zálogcédelákat!!

Ékszeráruak

Arany-, Ezüstneműek, Gyémánt és
Brilliantok a legjutányosabb árban

kaphatók:

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerésznél

ARAD, Templom-utca, Minorita-palota.

Ugyanott

tört arany, ezüst, drágakövek, bármilyen
ékszeráruak, a legmagasabb árban meg-
vétetnek vagy új tárgyakra átcsereztetnek.

Veszek Zálogcédelákat!!

500 forintot fizetnek annak, aki

Bartilla fogvizének hasz-
nálata mellett, üvege **35 kr.** valaha is-
mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök.
(Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A.**
Drökösel, (E. Winkler) **Wien**, 19/1
Sommer-gasse 1. Kérjük mindenütt hatá-
rozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hami-
sitványok feljelentői 161 díjaztatnak. —
Kapható Aradon: **Rozsnyai Mátyás**
gyógyszertárban Szabadság-tér. 303

211—1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a Markó düllőbéli iskola
felépítésével kapcsolatos üvegező
munkák elvállalása iránt folyó év
június hó 3-án d. e. 10 órakor ár-
lejtést tart.

Kikiáltási ár: 162 kor. 50 fill.
Bánatpénzül leteendő a kikiál-
tási ár 5%-a készpénzben vagy
elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt lehet venni
szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta-
n a szóbeli árlejtés megkezdése előtt
nyújtandók be csak akkor vétetnek
figyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van s ha az aján-
latot tevő kijelenti, hogy az árlejtési
feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gaz-
dasági tanácsnok úrnál az árlej-
tést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1901. évi május hó 28-án
tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,

aljegyző.

Városi és megyei telefon 387.

Braun N. A.

festék, kencze és fénymázraktárai

754

Aradon, József főherceg-ut 12. és Forray-utca 7.

Ajánlja saját gyártmányu, kitünő
olajfestékeit és fénymázait a legolcsóbb árakon.

Készítője és főelárusítója a

Braun N. A. féle amerikai villámpadlózománcznak.

Ezen padozat és butorfénymáz szagtalan, azonnal szárad és
hideg vízzel felmosható anélkül, hogy tükörszerű fényéből veszi-
tene. Egy kigrmot tartalmazó üveg csak 90 kr.

Raktáron tart minden más kül- és belföldi fénymázakat is.

Vidéki rendelések postafordultával.

Csomagolás díjtalanul.

Első os. és kir. osztrák-magyar kizárólagos gyár.
Homlokzat-festék-gyár
Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (székhely)
Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intéző-
ségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vál-
latok, építésmesterek, ugyazintén gyári és ingatlan tulaj-
donosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek másban föloldhatók,
száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különként 16 kr-
nál fölé szállítanak és a mi a festék színhasznosságát illeti, azonos az
olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyazintén utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők
árúháza.

Dus választék

női-ruhák (Homspóns) divatos szabás

30 koronától feljebb.

Selyem-blousok és Joupponok

legujabb kivitelben.

131

Alapított 1875. Jutányos árak! Telefon 238.

STERNA

Aradi nyomdarezszenyvtársaság könyvnyomdája.